

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

לפני: כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

המעוררים:

1. דוד שילנסקי

2. מרינה דוידיוק

ע"י ב"כ עו"ד ליאת שטיינברג חרלמפ

נגד

משיבים

רשות האוכלוסין וההגירה

ע"י ב"כ עו"ד וסים סיבאט מפרקליטות מחוז ת"א-אזרחי

פסק דין

1
2 1. המערער, דוד שילנסקי נלחם במלחמת יום הכיפורים ונפצע קשה (בין השאר בראשו), והוא
3 נושא את הפציעה עד היום ומוכר כנכה צה"ל. המערער נישא, לפני עשר שנים, למרינה דוידיוק,
4 המערערת, ומאז הם חיים יחד, אלא שהמדינה, אותה מדינה למענה לחם המערער ונפצע קשה,
5 ממאנת, במהלך עשר שנים להכיר במרינה כאשתו, וליתן לה מעמד בישראל. על חמלה (ובעיקר על
6 העדרה), על ההתייחסות המצופה לנכי צה"ל (והעדרה), על הזכות לחיי משפחה ועל הפרת חובת
7 ההגנות של הרשות. בכל אלו עוסק הערעור שלפניי.

8
9 היום, ערב יום הזיכרון, אנו זוכרים את חללי מערכות ישראל. היזכור הצבאי נפתח כך:

10 **"יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו, הנאמנים והאמיצים, חילי צבא ההגנה**
11 **לישראל...אשר חרפו נפשם במלחמה על תקומת ישראל"**
12

13 תפילת יזכור היא לחללי המלחמה, אולם, עמם יש לזכור גם את נכי צה"ל, פגועי הקרבות,
14 הנושאים בגופם יום יום, שעה שעה, את תוצאות המלחמות. יש לזכור אותם גם לאחר שנים, גם
15 בכבות הזרקורים. יש לזכור אותם גם כשהם פונים למדינה ומבקשים, כמו במקרה זה להקים תא
16 משפחתי, עם מי שאינה אזרחית ישראלית.

17
18 המערער, הוא אחד מאותם חילי צבא ההגנה לישראל, שלחם במלחמת יום הכיפורים, וחרף נפשו
19 במלחמה על תקומת ישראל. במהלך הקרבות נפצע המערער קשה בראשו, פציעה שגרמה לו נכות
20 קשה. לימים, כשהוא בן יותר מחמישים שנה, פגש אישה, ונישא לה, אלא שאותה אישה זרה היא,
21 ועל כן פנו השניים לרשות האוכלוסין וההגירה (להלן: **הרשות**), כדי להתחיל בהליך המדורג
22 להכרה בזוגיותם.
23

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

אלא שאותה מדינה למענה לחם המערער, עשתה הכל כדי להקשות עליו את התהליך. לאחר תשע וחצי שנים בהם שוב ושוב נדחו השניים, הגישו עתירה זו לבית המשפט.

2. בפתח הדברים אביא מדבריו של המערער באולם בית המשפט, דברים שכאבו ניכר מהם:

"אני נלחמתי עבור המדינה והמדינה מזלזלת בי. אין מדינה בעולם שמזלזלת כך בחיילים שלה. אם הייתי נשאר בחו"ל הייתי היום נשוי עם ילדים ועושה חיים בחו"ל. מילאתי את חובתי למדינה, והמדינה מזלזלת בי."

המערער, בשל הפציעה במלחמה, לא זכה לחיות חיים מלאים בבריאות טובה, לזכות בזוגיות בהיותו צעיר ולגדל ילדים. אולם, למזלו, לאחר שנים, כשהוא כבר בן למעלה מחמישים, הכיר את מרינה, המערערת, ונישא לה. מאז חלפו קרב לעשר שנים. הזוגיות שלהם שונה, בחלקה בשל הפציעה. המערערים חיים יחד אבל ישנים בחדרים נפרדים, ואין להם חשבון בנק משותף. בשל כך, ובשל "סתירות" נוספות לכאורה בדבריהם, סירבה הרשות פעם, אחר פעם, להכיר בזוגיותם ולתת למרינה מעמד בישראל. במהלך תשע וחצי שנים, מרינה נמצאת במעמד ארעי, באשרת ב/1, הנשללת מפעם לפעם, ללא ביטוח לאומי, או השתייכות לקופת חולים. מקצבת הנכות שמקבל המערער ממדינת ישראל, למענה לחם, היה עליו להוציא עשרות אלפי שקלים על ייצוג בערכאות, כדי שאותה מדינה תכיר באשתו ותיתן לה מעמד בישראל.

3. אזכיר בהקשר זה את דבריו של דוד בן גוריון, עת הציג את הצעת חוק הנכים בכנסת בספטמבר 1949 (דברי הכנסת כרך 2, תשי"ט, עמוד 1572) הוא אמר בזו הלשון:

"מלחמת החירות של צבא הגנה לישראל לא היתה כולה זרועה נחת, ניצחונות וכיבושים. היה גם צד שני למטבע. שולם מחיר יקר...נפלו מאות ואלפים מתפארת הנוער שלנו...אך החללים הם רק חלק מהאבדות. רבים נשארו לשמחתנו בחיים, אך גם הם שלמו מחיר יקר – אבר מן החי. הערב אני מגיש לכם בשם הממשלה חוק על החוב, יותר נכון – על חלק מהחוב, שאנו חייבים לאלה שבגופם עזרו לשחרור האומה והמולדת. חוק על תגמול ושיקום לנכי המלחמה..."

הפסיקה חזרה והדגישה את החוב שחייבת החברה בישראל לנכי צה"ל ולמשפחות השכולות. כבי' השופט א' רובינשטיין עמד על כך בעמ"ס 7335/10 קצין התגמולים נ' משה לופו [פורסם בבנו, 2013, (בקשה לדיון נוסף נדחתה בדנ"מ 302/14 פורסם בבנו, 2014):

"חוקים אלה משקפים את הכרת החברה הישראלית בחוב שהיא חבה כלפי בניה ובנותיה הנקראים לשרת בכוחות הביטחון ונפגעים בזמן השירות ועקב השירות, ולא לה שנופלו על הגנתה – "חוב ערכי נעלה..."

אמנם הדברים נאמרו על החוק מכוחו משולמים תגמולים לנכי צה"ל, חוק העוסק בזכויותיהם לנכי צה"ל, אולם, לטעמי, כאשר מדובר בנכי צה"ל, יש לזכור את הקרבתם וקרבתם, בכל פנייה שלהם לרשות מרשויות המדינה. יש לזכור, כי החברה הישראלית חבה חוב עצום לאלו שנפגעו בקרב למען בטחונה. אנו, כחברה, צריכים לעשות כל שביכולתנו כדי להקל על נכי צה"ל ככל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

הניתן, בוודאי, בכל פנייה שלהם לרשויות, לכל הרשויות. במקרה שלפניי, רשות האוכלוסין וההגירה לא רק שלא הקלה על המערער, אלא הקשתה עליו שלא לצורך.

4. פסק דין זה בא להזכיר, בראש ובראשונה למדינה כי מי שלחם למענה זכאי לקבל את כל הסיוע לו הוא נדרש, ובוודאי שאין להקשות עליו כשהוא מבקש לממש את זכויותיו כאזרח, זכותו הבסיסית ביותר להינשא לאישה בה בחר, ולחיות לצידה בישראל כבעחת מעמד קבע.

בנוסף, פסק הדין בא להזכיר שאין מתכונת אחת נכונה, ראויה, או נורמטיבית של זוגיות. כמילות השיר של גידי רוזנטל (בביצוע אריק איינשטיין): "האהבה פנים רבות לה" כך גם הזוגיות. אין זוגיות אחת שמי שאינם חיים לפיה, מוטלת ספק בזוגיותם, ובכנות הקשר ביניהם. אין מחלוקת כי המערערים חיים יחד, תחת קורת גג אחת מאז שנישאו, לפני כעשר שנים. במשך כל אותן שנים חים מרינה ודוד זה לצד זה. זו לצד זה. הם מבליים את זמנם יחד, לעיתים בבית, צופים יחד בטלוויזיה, לעיתים יוצאים, חוגגים יחד אירועים וחגים, נוסעים לטיולים משותפים בארץ ובחול, האם זו אינה עדות לזוגיות כנה? ההליך המדורג אמור לארוך כארבע שנים. השניים מצויים בהליך במהלך תשע וחצי שנים, במהלכם, כאמור, תמיד נמצאו יחדיו. האם אין די בכך?

אפתח בתיאור שלל ההליכים הפניויות והבקשות שהתנהלו בעניינם של המערערים, תוך שאפרט את הראיונות שנערכו להם, וטענות הרשות לגבי כנות הקשר. בחלק זה אעמוד על הבעייתיות בהחלטות הרשות, תוך ניתוח הראיונות שבוצעו למערערים, ואתיחס למשמעות המשפטית של הדברים בהמשך (בפרק על חובות הרשות המינהלית). בהמשך אעמוד על הזכות לחיי משפחה, ובחלק זה ארחיב לעניין הזוגיות "הנדרשת" ע"י רשות האוכלוסין וההגירה. לאחר מכן אעמוד על חובות הרשות המנהלית: החובה לבסס החלטות על בסיס תשתית עובדתית וחובת ההגינות, ולבסוף אתיחס לשאלת הסעד המתאים במקרה זה.

ההליך שעברו המערערים מאז הגישו בקשה להסדיר את מעמדה של המערערת כאשתו של

המערער בינואר 2012

5. המערער, דוד שילנסקי (להלן: **המערער** או **דוד**), יליד 1954, היום בשנות הששים לחייו, לחם ונפצע במהלך מלחמת יום הכיפורים פציעת ראש קשה, שגרמה וגורמת לו בעיות רפואיות שונות. אין זה המקום לפרט את הבעיות מהן סובל המערער, אך אדגיש, כבר בשלב זה, כי לכל אורך השנים הוא טופל תרופתית ולא נזקק לטיפול סיעודי מכל סוג שהוא. המערערת, מרינה דוידיוק (להלן: **המערערת** או **מרינה**), אזרחית אוקראינה, ילידת 1968, נכנסה לראשונה לישראל בשנת 2005 כעובדת זרה בענף הסיעוד ברישיון ב/1. המערערים הכירו בשנת 2006, אצל חבריו של המערער, הזוג ברז'ניקוב, שם עבדה המערערת בטיפול באימה של גבי ברז'ניקוב. המערערים החלו לבלות יחד, והחליטו להינשא. לאחר מכן עברה המערערת לעבוד אצל מעסיקה אחרת. עם סיום

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

העסקתה של המערערת, בינואר 2011, היא עזבה את הארץ, וחזרה בספטמבר אותה שנה, מאז חיים המערערים יחד, כאשר באוקטובר נישאו המערערים בקפריסין.

השנים 2011-2012 - המערערים נישאים ומגישים בקשה לרשות האוכלוסין וההגירה

6. המערערים נישאו בקפריסין ביום 5.10.11, ושבּו לארץ באותו יום, אז קיבלה המערערת אשרת ב/2 בתוקף עד ליום 15.7.12. ביום 23.1.12, פנו ללשכת הרשות בנתניה (קבלה עבור הגשת בקשה מאותו מועד על סך 890 ₪ צורפה כנספח ב' לתגובת הרשות לערעור), בבקשה להסדרת מעמדה של המערערת מכוח נוהל הטיפול במתן מעמד לבן. ת. זוג זר.ה הנשוי לאזרח.ית ישראל.ית (להלן: הנוהל).

ביום 15.4.12 יצאה המערערת מישראל למשך כחודש, וכששבה, ביום 16.5.12, קיבלה שוב אשרת ב/2 לשלושה חודשים (עד אוגוסט 2012). על פי האמור בסעיף 17 לתגובת הרשות לערעור, רישיון זה הוארך מעת לעת בכפוף להשלמת מסמכים רפואיים והצהרות שנדרשו מהמערערים, עד ליום 9.11.13.

7. **הריאיון הראשון** לבחינת כנות הקשר בין בני הזוג, נערך למערערים בשנת 2012 (הריאיון אינו נושא תאריך (על אף שהטופס כולל מקום בו יש לציין את מועד קיום הריאיון, אך בסעיף 18 לתגובת הרשות צוין כי הריאיון התקיים ביום 13.11.12. פרוטוקול הריאיון צורף כנספח ג' לתגובת הרשות לערעור). מרינה סיפרה כי עבדה בארץ כעובדת סיעודית ברישיון עד שנת 2011 אז חזרה למולדתה, בין השאר כי נולד לה נכד. לדבריה הכירה את דוד, המערער, כשעבדה אצל משפחת ברז'ניקוב, חבריו של דוד, המערער עוד מוילנה, כשדוד היה מבקר שם, לדבריה עבדה עם אמה של שרה ברז'ניקוב. מרינה הוסיפה כי כל עוד עבדה בטיפול באימה של הגב' ברז'ניקוב, היו המערערים נפגשים פעם בשבוע. מרינה סיפרה על מתנות שדוד קונה לה וטילולים שהם עושים בארץ ובחו"ל. כשנשאלה על דוד ידעה לתאר את פציעתו, וטיפולים שהוא מקבל, לרבות שמות התרופות. מרינה סיפרה כי הם הולכים לישון יחד, אך לאחר שהיא נרדמת הוא עובר לישון בסלון. עוד ידעה לספר על קצבת הנכות שהוא, מקבל ממשרד הביטחון. כן ידעה כי שהה חמש שנים בברלין והיה לו שם בית קפה. מרינה סיפרה כי באוקראינה חיה אמה, בתה הנשואה עם שני ילדים ובן נוסף, החיים יחד וכמו כן בת נוספת מנישואים שניים. עוד סיפרה כי שתיים מאחיותיה חיות באוקראינה ואחות נוספת בישראל, מכוח נישואין עם יהודי ישראלי שלהם שני ילדים.

בראיון המקביל סיפר דוד דברים דומים לגבי היכרותם (בשנת 2005 אצל אותם חברים, כשטיפלה באמה של האישה), כן סיפר על אחותה שחיה בבאר שבע, כשתיאור יחסי אישות ביניהם החלו בשנת 2006, תאריך בו נקבה מרינה. מרינה ראתה אותם כזוג ממועד זה. המערער ציין גם הוא שבתחילה הייתה מגיעה לבקרו פעם בשבוע. גם תיאור הטיפול התרופתי והפציעה זהה לחלוטין. המערער תיאר באותו אופן את סידורי הלינה והבהיר כי הדבר נובע מכך שהוא מתעורר לפנות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

בוקר ולא רוצה להעיר אותה. הוא תיאר באותו אופן את הבילויים המשותפים והמתנות שהוא קונה לה, לרבות ארוחה במסעדה עם ביתה של מרינה שביקרה בארץ. המערער ידע לתאר את בני משפחתה, שבאותו שלב הכיר רק מרחוק, והשניים היו אמורים לנסוע לביקור באוקראינה. תיאר בדומה את האוכל שהכינה, והרגלי השתייה (תה ירוק ולא קפה).

גב' שרה ברז'ניקוב, בביתה הכירו, תיארה נסיבות היכרות דומות, ובילויים משותפים עמם כשהפכו לזוג (נספח ז' לתגובת המדינה לערעור).

לא מצאתי בחומר שהוגש החלטה שניתנה על סמך ראיון זה. אולם, למרות זאת, בתגובת המדינה לערעור, נכתב כך בסעיף 18: **"במסגרת הראיון עלה בין היתר, כי ישנים הם בחדרים נפרדים (המערער תלה זאת במצבו הרפואי) וכן ממצאים נוספים שהובילו כעולה מתיעוד המשיבה לספקות באשר לקשר הנטען ביניהם"**. תיעוד וממצאים נוספים להם טענה הרשות נטענו ללא פירוט, ולא צורפו, וכאמור, אין החלטה של הרשות בעניין, ולו החלטה או תרשומת פנימית. יש להדגיש את עניין הלינה בנפרד, שהעלו השניים מיוזמתם, שכן בהמשך טענה הרשות כי "גילתה" עובדה זו בשנת 2018, ולא היא.

שנת 2013 – פניות הרשות לקבלת מסמכים

8. הפעם הבאה בה פונה הרשות למערערים היא במכתביה מיום 2.4.13 ומיום 16.5.13 (צורפו כנספח ד' לתגובת הרשות לערעור). במכתבים, המופנים למערער הוא מתבקש להמציא מכתבים מחברים ומשפחה, אישור מרופא על מצבו הרפואי, חוזה שכירות/קניה של הדירה. ממכתבים אלו עולה כי למערערים מעולם לא ניתנה החלטה על סמך הראיון הראשון, ולפיה יש ספק בכנות הקשר. בסוף אותה שנה, ביום 1.12.13 ניתנה למערערת אשרת ב/1 הניתנת במסגרת הנוהל, בתוקף עד ליום 1.6.14.

הרשות בתגובתה טוענת כי ביום 1.5.13 המערער התייצב בלשכתה וביקש לא למהר לשדרג את מעמד המערערת, כדי שיבחן את יחסיהם וכוונותיה לעתיד (סעיף 20 לתגובת הרשות לערעור). אין לקבל טענה זאת. אם הרשות מעוניינת להתבסס על דברים הנמסרים לה על ידי מגיש הבקשה, עליה לתעד זאת בכתב, ולבקש ממי שמסר את הפרטים לחתום על תרשומת כאמור או לכל הפחות לערוך תרשומת פנימית מדויקת של תוכן הדברים ולהציגה לבית המשפט. מעבר לכך, הרשות מעולם לא הפנתה למערער שאלה בעניין זה (אתיחס לכך בהמשך הדברים בפרק על התשתית העובדתית להחלטה המנהלית).

שנת 2014 – ראיון שני לבחינת כנות הקשר

9. ביום 15.6.14, לכאורה לאחר פקיעת האשרה, נערך למערערים **ראיון שני לבחינת כנות הקשר** (נספח ה' לתגובת הרשות לערעור). הפרטים שנמסרו בראיון הראשון, נמסרו גם בראיון זה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1 באופן דומה עד זהה – הפרטים לגבי ההיכרות, החברים המשותפים, המשפחה, חגיגת ליל הסדר,
2 ותאריכי ימי ההולדת. עוד סיפר המערער כי המערערת מנקה פעם בשבוע בביתם של החברים,
3 ולוקחת קורס טיפול בציפורניים, עברו שילם המערער. הפעם ציין כי למרינה חשבון בנק בבנק
4 הדואר ולו חשבון בבנק הבינלאומי. המערער נשאל אם טוב להם ביחד והשיב: **"בינתיים כן. לא**
5 **יודע מה יהיה מחר. אני אוהב אותה. היא מתייחסת אלי יפה. היא אומרת לי שהיא אוהבת**
6 **אותי. אני מאמין"**

7
8 מרינה, המערערת, מסרה את אותם פרטים לגבי עבודה (אם כי הוסיפה כי פעם נוספת בשבוע היא
9 מנקה חדר מדרגות). מרינה סיפרה על הקורס, וכי דוד מימן אותו. מרינה מסרה את אותם פרטים
10 לגבי חשבון בנק – לה בבנק הדואר, ולו בבנק הבינלאומי. גם תיאור חגיגת יום ההולדת היה זהה.
11 תמיכה לתיאור החגים עליהם ספרו השניים נמצא במכתבים של חברים של אחותה של מרינה
12 (נספח ז' לתגובת המדינה לערעור).
13

14 10. גם בעקבות ריאיון זה לא ניתנה כל החלטה, אולם גם כאן, הרשות, בתגובתה לערעור מפרטת
15 אודות סתירות שנפלו בדבריהם בריאיון: **"באשר למועד האחרון בו ערכו השניים קניות, פרטים**
16 **סותרים הנוגעים לבילוי משותף שלהם בים, ולמזון שצרכו ביום הריאיון"**. על מנת לסבר את
17 האוזן אציין כי הריאיון של המערער נושא 6 עמודים, ושל המערערת שבעה עמודים, כל הנתונים
18 שמסרו באשר למועדי ההיכרות, למעשיהם בימים שלפני הריאיון, העבודה, המצב הרפואי, הכל
19 היה זהה פרט לאותן "סתירות", וכדי להבהיר עד כמה אין מדובר בסתירות מהותיות אעמוד
20 עליהן. אשר למועד עריכת הקניות, המערער אמר כי ככלל הוא עורך את הקניות בסניף רמי לוי
21 אליו הוא נוסע בקו 48, וכי רק לעיתים הם עורכים קניות ביחד, כשהפעם האחרונה שערכו קניות
22 ביחד הייתה שבועיים לפני הריאיון. המערערת סיפרה גם היא כי המערער ככל עושה קניות לבדו,
23 בסניף רמי לוי אליו הוא נוסע בקו 48, וכי כשיש קנייה גדולה היא מצטרפת אליו. ה"סתירה"
24 עליה עמדה הרשות, היא שלאחר פרטים אלו המערערת ציינה כי הפעם האחרונה שעשו קניות יחד
25 הייתה כחודש לפני הריאיון.
26

27 אשר לבילוי בים סיפר המערער כי הלכו בסביבות 09:00 לים ברגל, לקחו מים, מגבות וקרם
28 שיזוף, כי המערערת לבשה בגד ים ירוק והוא לבש מכנס קצר בצבעי דגל אנגליה, הם שחו בים
29 וחזרו לאכול צהרים בבית. המערערת סיפרה כי טיילו לים ברגל בסביבות השעה 10:00, לקחו
30 איתם מים מגבות ומחצלת, וכי נכנסו לים. גם המערערת מספרת שאכלו ארוחת צהרים, ושניהם
31 מתארים את אותם מאכלים. ה"סתירה" בין דבריהם נוגעת לצבע בגדי הים. המערערת סיפרה
32 שלבשה בגד ים שחור, וכי המערער לבש מכנסים קצרים בצבעי שחור ולבן. איני מוצאת בכך
33 סתירה, יתכן כי למערערים בגדי ים בצבעים שונים, ולא ייחסו את הצבע הנכון למועד הנכון, מכל
34 מקום זהו פרט שולי, בוודאי בהתייחס לכל הפרטים הרבים האחרים שנמסרו בריאיון באופן זהה.
35

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

אשר למזון שצרכו ביום הריאיון, מוטב היה לה לרשות לא להעלות טענה זו. המערער סיפר כי הוא אכל לארוחת בוקר: **עגבניות שרי, ביצה לחמניה וכוס תה** וכי המערערת אכלה **ביצה, פרוסת לחם עם נקניק ושתתה קפה שחור בלי חלב**. המערערת סיפרה כי המערער אכל **ביצה עגבניות שרי כוס תה ולחמניה**, וכי היא אכלה **"פרוסה עם גבינה ושתיתי קפה בלי חלב ובלי סוכר"**. ה"סתירה המהותית", אותה בוחרת הרשות להדגיש בתגובתה, נוגעת לשאלה האם הפרוסה שאכלה המערערת הייתה עם נקניק או עם גבינה.

נראה כי בזמן אמת איש לא התייחס לסתירות אלו, שכן לא ניתנה החלטה בעניין, ורק במבט לאחור, לצורך הגשת תשובה לבית המשפט, נסרק הריאיון ונמצאו אותן "סתירות".

הרשות בתגובתה לבית המשפט (ולא בהחלטה מזמן אמת), עמדה על כך שבאותו ריאיון המערער ציין כי ערך צוואה בה לא כלל את המערערת אלא את אחייניתו. מדובר בשנים ספורות לאחר הנישואין, וייתכן שהמערער עוד לא היה בטוח בקשר. עם זאת, כפי שיפורט בהמשך, בראיון מאוחר יותר, שהיה לפני הרשות בעת הגשת התגובה לבית המשפט, סיפר ששינה זאת וערך צוואה לטובת המערערת, מה שמעיד על התחזקות הקשר במהלך השנים.

מכל מקום, הרשות לא הציגה כל החלטה שהתקבלה בזמן אמת בעקבות הריאיון, ותחת זאת ציינה כי הוארכה אשרת ב/1 של המערערת עד ליום 13.12.15.

שנת 2015 – אין כל דיון בבקשה

11. הרשות מפרטת כי המערער והמערערת נסעו לחו"ל כל אחד בגפו, המערער לעשרה ימים בנובמבר 2015, והמערערת לחודש בסוף ינואר 15, ולחודש נוסף באוגוסט 2015. המערערת הגישה מכתב (נספח ז') לתגובת הרשות לערעור) בו הבהירה כי נסעה בינואר ללוויית אימה, ולאחר מכן, נסעה שוב באוגוסט כדי להסדיר את ענייני הירושה. הסבר זה לא מוצג בתגובת הרשות. מעבר לכך לא מצוין כי קרה דבר מה במהלך שנת 2015.

שנת 2016 – המערערים מצרפים מסמכים המעידים על כנות הקשר – אין דיון בבקשה

12. על פי תגובת הרשות לערעור (סעיף 27), ביום 11.2.16 התייצבו המערערים בלשכת הרשות לשם הארכת האשרה של המערערת, והתבקשו להמציא מכתבי המלצה אודות הקשר הנטען ביניהם. לטענת הרשות בתגובתה, עד לאותו שלב התמקדו המכתבים בעבודתה של המערערת. המערערים אכן המציאו מכתבים המתארים את הקשר ביניהם (נספח ז') לתגובת הרשות לערעור). המכתב הראשון הוא מגב' שרה ברזניקוב, בביתה הכירו המערערים, שמתארת את נסיבות היכרותם וכותבת כך: **"בכול האירועים המשפחתיים וגם בחופשות הם ביחד.. מאושרים. דוד פורח מאז שהוא איתה.. והם תמיד ביחד בכל מקום"**. שכנם של המערערים, מר יורי רצקביץ מתאר כי הם גרים יחד ומטיילים עם הכלב, וכי הם שכנים נהדרים. מכתב שלישי ממר ויקטור

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

צ'רוש, שהוא ורעייתו גלינה, חברים של אחותה של מרינה ובעלה, וביום ההולדת של אחותה של מרינה, הכירו את המערערים וכי: "מאז אנחנו ניפגשים בחגים ובארועים" מר צ'רוש הוסיף כי אף ביקרו את השניים בביתם בנתניה: "מרינה אוהבת אורחים. עקרת בית למופת. מבשלת אופה (במקור נכתב עופה), היא דואגת לדוד. דוד אוהב אותה – קונה לה מתנות, ביחד הם נוסעים לחופש. מאושרים ביחד." הוא ממשיך ומספר על מפגשים נוספים שהיו, ועל כאלו שמתוכננים.

מעבר לכך גם ב-2016 לא קרה דבר (גם כאן מפרטת הרשות לגבי נסיעה משותפת ממנה הקדים לחזור המערער (סעיף 30 לתגובת הרשות לערעור). בהמשך מציין המערער כי נסעו ביחד, אך הוא לא יכול לשהות תקופות ארוכות בחול בשל מצבו הרפואי, ולכן הקדים לשוב.

שנת 2017 – ראיון שלישי לבחינת כנות הקשר; מתן החלטה ראשונה בבקשה; ערר פנימי ראשון; ערעור ראשון לבית הדין ובעקבותיהם ראיון רביעי (לא מתועד) לבחינת כנות הקשר

13. בשנת 2017 החלו המערערים להיות מיוצגים בידי באת כוחם, ועל כן הרשות סוף סוף, לאחר שש שנים, מתחילה לפעול בעניינם. יש להדגיש כי הכנסת המערער כולה היא קיצבת נכות כנכה צה"ל, ולאחר שש שנים הוא נשבר ונאלץ להשתמש בכספים שהוא מקבל מהמדינה, כדי לשכור שירותים משפטיים, שיביאו לזירוז ההליך בעניינו.

14. ראיון שלישי לבחינת כנות הקשר התקיים ביום 3.1.17 (נספח ח' לתגובת הרשות לערעור). המערערים חוזרים שוב על אותם פרטים, לגבי אופן ההיכרות, הפעילות המשותפת. גם תיאור חגיגת יום ההולדת והבילויים האחרונים המשותפים היה זהה. המערער סיפר בראיון כי מאז שפקעה הויזה של המערערת ב-2016 היא לא עובדת, והוא מעוניין שתעבוד במניקור פדיקור שלמדה, אך בשביל זה מחכה לויזה. השניים סיפרו על נסיעה משותפת לאוקראינה ב-2016, כאשר המערער הקדים לחזור, היא נשארה להסדיר בית שקיבלה בירושה מאימה שנפטרה. גם הפעם העידו, כל אחד בראיון שנערך לו כי יש להם חשבונות בנק נפרדים. מרינה סיפרה גם היא שמעוניינת לעבוד במקצוע שלמדה, אך מחכה שמעמדה יוסדר. עוד סיפרה בכנות, כי היא עובדת בניקיון כדי שתהיה לה הכנסה כלשהי.

15. בסעיף 31 לתגובת הרשות לערעור נאמר לעניין ראיון זה כי: "כעולה מתיעוד המשיבה, בסיום הראיון התרשמות עובדת לשכת המשיבה הייתה כי עסקינן ביחסים המושגתים על אינטרס וללא כנות קשר בהם המערער זוכה מחד במטפלת המסייעת לו עקב מצבו הרפואי, והמערערת זוכה מאידך במעמד אשר מאפשר לה לשהות ולעבוד בארץ". אולם, תיעוד כאמור לא הוצג לבית המשפט. בנוסף, לרשות היו המסמכים הרפואיים של המערער, מהם ניתן היה ללמוד שהמערער אינו זקוק לכל טיפול סיעודי ומטופל תרופתית. בראיונות סיפרו השניים כי המערער עורך קניות בדרך כלל לבדו, והולך כמעט כל יום לחדר כושר, כן תיארו בילויים הכוללים טיולים ושחייה בים, וטיולים יומיים של המערער עם הכלב. כלומר, לטענת הרשות, או להתרשמות עובדת הרשות כי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

המערער "זכה במטפלת" אין על מה שתסמוך, פשוט כי אינו נזקק לכך. מדובר, כפי שאדגיש בהמשך, בסטראוטיפיזציה הן של הנכה, שהרשות מניחה שזקוק לעזרה, הן של המערערת, שעבדה בעבר כעובדת זרה, ועל כן רואים בה אך ורק מטפלת סיעודית.

16. אשר להחלטה שניתנה בעקבות ריאיון זה חלוקים הצדדים. הרשות צירפה החלטה הנושאת תאריך 9.1.17, הדוחה את בקשת המערערים (נספח טו לתגובת הרשות לערעור). המערערים טוענים כי ככל הנראה נפלה טעות בתאריך, שכן המכתב נמסר להם באוגוסט 2017, ומיד לאחריו פנתה באת כוחם לרשות, תוך שהיא מציינת כי ככל הנראה נפלה טעות במועד. מכל מקום, באותה החלטה נאמר כך:

1. "ההתרשמות של הקשר הייתה שלילית מלכתחילה בעקבות נתונים שהצטברו לאורך זמן.
2. נערכו ראיונות אשר נתגלו בהם סתירות רבות. לא ידעתם דברים בסיסיים אחד על השני ועלה חשד כבד לטענה שלנו שהקשר לא כנה ומיועד להשגת מעמד בארץ בלבד.
3. נתקבלו מכתבים בלישכה שטענו שהקשר הוא פיקטיבי.
4. עקב מצבך הרפואי עולה כי מדובר בקשר של מטפלת ומטופל וכן רצונה העז להישאר בארץ מהווה אינדיקציה שהקשר הוא אינטרסנטי לשני הצדדים."
...

החלטה זו לא פחות ממקוממת לאור בחינת הראיונות הארוכים והמפורטים, המעידים על חיים זוגיים. השניים יודעים הכל זה על חייו של זה, מטיילים, חוגגים אירועים וחגים ביחד, ומוסרים פרטים זהים בכל השאלות אותן הם נשאלים. לא ברור כלל ועיקר על מה מתבססת הרשות בקובעה כי בראיונות התגלו סתירות, שכן ראינו כי בשני ראיונות כלל לא ניתנו החלטות, והסתירות עליהם עמדה הרשות לראשונה בתגובתה בבית המשפט היו בפרטים שוליים וחסרי חשיבות. כמו כן לא ברור על מה מבססת הרשות את הקביעה כי המערערים לא יודעים פרטים בסיסיים זה על זה. הרשות אינה מציינת אילו פרטים בסיסיים הם אינם יודעים זה על זה, ומהן הסתירות. מהראיונות עולה תמונה הפוכה, המערערים יודעים את כל הפרטים הבסיסיים זה על זה, והרבה מעבר לפרטים בסיסיים. אשר למכתבים שלכאורה התקבלו ברשות בהם הטען כי הקשר הוא פיקטיבי, גם עניין זה הרשות אינה מבססת. הרשות אינה מצרפת ולו לעיני בית המשפט כל מכתב ממנו עולה כי הקשר הוא פיקטיבי. ההפך הוא הנכון, המכתבים שצורפו מעידים על חיים זוגיים משותפים.

אשר למצבו הרפואי של המערער, אדגיש שוב, כל הראיות מצביעות על כך שהמערער אמנם סובל מבעיות רפואיות (שלא אפרט בגלל צינעת הפרט), אך אלו בעיות המטופלות בכדורים אותם הוא נוטל, והוא אינו זקוק לכל עזרה סיעודית. נראה כי איש ברשות לא טרח באמת לבדוק מה מצבו של המערער, על אף שהשניים עמדו על כך בכל הראיונות שהתקיימו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

17. ביום 28.8.17 הגישה באת כוח המערערים לרשות ערר פנימי על החלטה זו (מכתבה מיום 28.8.17, נספח י' לתגובת הרשות לערעור), בערר הפנימי ביקשה באת כוח המערערים כי הרשות תציג לה את אותם מכתבים מהם עולה, לטענת הרשות, כי מדובר בקשר פיקטיבי. עוד הוסיפה ב"כ המערערים כי המערער אינו מטופל סיעודי ואינו זקוק למטפלת, על אף היותו נכה צה"ל.
- ביום 19.9.17 ניתנה החלטת סגנית מנהל לשכת הרשות בנתניה, גב איילה סויסה, בערר הפנימי (נספח יא לתגובת הרשות). בהחלטה נקבע כך: **"לאור הנתונים הרבים שהצטברו במשך השנים, וכן ההתרשמות השלילית מהראיונות שנערכו לשני בני הזוג, לא ראיתי מקום לאשר הבקשה, מאחר ואין ספק כי מדובר בקשר של מטפלת ומטופל"**. גב' סויסה הוסיפה כי באשר למכתבים המעידים לכאורה כי מדובר בקשר פיקטיבי, אלו לא ימסרו בשל צנעת הפרט. גב' סויסה לא התייחסה ולו במילה לדברי באת כוח המערער לפיהם מצבו הרפואי של המערער אינו מחייב כל טיפול סיעודי, והוא מטופל תרופתית בלבד. הרשות לא טרחה לערוך ולו בדיקה מינימלית באשר למצבו של המערער, שהשניים העידו כי הוא מבקר בחדר כושר מספר פעמים בשבוע, ונוסע לטיולים מטעם ארגון נכי צה"ל. למרות זאת, מגיעה מנהלת הלשכה למסקנה כי: **"אין ספק שמדובר בקשר של מטופל ומטפלת"** (הדגשה שלי – מ' א' ג'). בנוסף, לו אכן היו בידי הרשות מכתבים שמעידים כי הקשר הינו פיקטיבי, מדוע לא ביקשה הרשות להציג אותם לעיני בית המשפט?! בסיום ההחלטה מורה גב' סויסה למערערת לעזוב את ישראל תוך 14 יום.
18. ביום 1.11.17 הגישו המערערים ערר לבית הדין לעררים בתל אביב (ערר 4758/17, להלן: **הערר הראשון**) ובקשה לצו ביניים שימנע הרחקת המערערת מישראל (העתק הערר צורף כנספח ז' להודעת הערעור), וניתן צו כאמור, כפוף להפקדת ערבות של 15,000 שקלים. בתגובת הרשות לבית הדין, מיום 17.12.17, הודיעה הרשות לבית הדין כי היא נכונה לבחון מחדש את עניינם של המערערים, לאחר שתערוך להם ריאיון נוסף. היינו, כאשר עמדו החלטות הרשות לביקורת, מיהרה הרשות להודיע כי תקיים ריאיון נוסף למערערים וביקשה כי ההליך יימחק (דפוס חוזר כפי שיפורט להלן).
19. **ראיון רביעי** לבחינת כנות הקשר נערך ביום 26.12.17, אולם הוא אינו מתועד. בסעיף 37 לתגובת הרשות נכתב: **"כעולה מתיעוד המשיבה ביום 26.12.17 נערך למערערים תישאול קצר הנוגע לבחינת הקשר הנטען בין השניים. במסגרת זו עלו סתירות בין דברי המערערים בכל הנוגע להוצאות החתונה; שם קופת החולים של המערער; תיאור השניים באשר לאופי היחסים ביניהם, מיקום יום ההולדת של המערער, המועד בן הסכימה המערערת לבקשתו של המערער להינשא לה וכו'".** כיון שפרוטוקול הריאיון אינו נמצא לפניי, ולאור העובדה שבראיונות קודמים ה"סתירות" להן טענה הרשות, כלל לא היו סתירות, אין בכוונתי להתייחס כלל ועיקר לדברים אלו. אדגיש כי מחד טוענת הרשות שמדובר בתישאול קצר, מאידך מפרטת שורה ארוכה של נושאים בהם לכאורה נפלן סתירות, ומעבר לכך, כפי שיפורט בהמשך, בעקבות פניות חוזרות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

ונשנות הודיעה הרשות לבית הדין כי לא ניתן היה לקבל החלטה על סמך אותו ריאיון. אם מדובר
בתישואול קצר, כיצד עלו בו כל כך הרבה נושאים, ואם היו בו כל כך הרבה סתירות, מדוע לא ניתן
היה לקבל החלטה על סמך אותו ריאיון. ספק גדול בעיני אם הפרוטוקול מאותו ריאיון היה בידי
הרשות.

שנת 2018 – מתן פסק דין בערר הראשון; ריאיון תמישי לבחינת כנות הקשר והחלטות הרשות –
הראשונה, לדחות את הבקשה, והשנייה, בעקבות ערר שהוגש – לאפשר למערערים להתחיל בהליך
המדורג

20. ביום 4.1.18, קבע כב' הדיין דותן ברגמן, כי כיוון שנערך למערערים ריאיון נוסף ביום 26.12.17,
ולאור רצון הרשות לבחון מחדש את עניינם של המערערים, יימחק הערר, והוסיף כי: **"נרשמה
התחייבות המשיב לקבל החלטתו העדכנית בתוך פרק זמן סביר בנסיבות העניין"**.

על אף פסק הדין, ועל אף שהריאיון נערך כבר ביום 26.12.17, לא נתנה הרשות החלטה חדשה
בעניינם של המערערים, ובאת כוחם פנתה לרשות מספר פעמים לצורך כך (פניות המערערים
לרשות מיום 10.1.18, 1.12.18 ו-5.3.18 צורפו כנספח י' להודעת הערעור). ביום 14.3.18, וכיון שלא
ניתנה החלטה חדשה בעקבות הריאיון, המערערים הגישו בקשה לבזיון בית הדין (נספח יא
להודעת הערעור).

בתגובת הרשות לבקשה לבזיון בית הדין, לאחר מספר דחיות, הודיעה הרשות, ביום 9.4.18, כי
תזמין את המערערים לריאיון עדכני נוסף, ולאחריו תינתן החלטה בעניינם. בית הדין לא קיבל
הודעה זו וקבע (החלטת ביה"ד מיום 9.4.18):

**"לא ראיתי במה שונה הודעה זו, מההודעה אשר מסר המשיב [הרשות] כבר ביום
17.12.17, ואשר במסגרתה התחייב המשיב לערוך ריאיון ולקבל החלטה עדכנית
בתוך פרק זמן סביר. כן לא מובן מההודעה זו האם הושבה הערבות בהתאם לסעיף 3
לפסק הדין, וככל שלא, מדוע. המשיב יפרט דברים כהויותם לא יאוחר מיום
11.4.18"**

ביום 11.4.18 הודיעה הרשות לבית הדין, ארבעה חודשים לאחר שהתקיים הריאיון, ורק בעקבות
בקשה לבזיון בית הדין (17-4758, נספח יג' לתגובת הרשות לערעור), כי תוצאות אותו תשאול
קצר, או ריאיון בו נפלו סתירות: **"הועברו לבחינת הגורמים המקצועיים בנתניה ומחוצה לה אשר
ערכו בחינה כוללת של כל הממצאים שעמדו, לרבות ריאיון זה, והגיעו למסקנה כי אין בו די בכדי
לגבש את עמדתו הסופית של המשיב [רשות האוכלוסין וההגירה]... ומשכך נערך ריאיון נוסף
כעת"**. הרשות מסרה כי ריאיון כאמור נקבע ליום 15.5.18, ולאחריו תתקבל החלטה סופית
בעניינם תוך 14 יום (תגובת הרשות צורפה כנספח יד להודעת הערעור). אולם, גם הפעם לא ניתנה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1 החלטה במועד עליו התחייבה הרשות לפני בית הדין, והרשות הגישה בקשה למתן ארכה לקבלת
2 החלטה.

3
4 21. נתון נוסף, עליו מתבססת הרשות, נוגע לביקור פקחי הרשות בביתם של המערערים, שנערך
5 באותה תקופה. הרשות, בתגובתה לערעור, מציינת (בסעיף 39) כי:

6 **"כעולה מתיעוד המשיבה, ביום 28.1.18, נערכה בדיקה מטעם פקחי יחידת**
7 **האכיפה מטעם המשיבה, אשר העלתה כי המערערים ישנים בפועל בחדרים**
8 **נפרדים אשר לווה בהסבר שלא נהיר מצב המערער שתלה זאת במצבו הרפואי"**
9

10 פקחי הרשות מגיעים לדירתם של המערערים, ומבחינים בשתי מיטות. האחת בחדר השינה
11 והשנייה בסלון. הם שואלים את המערער, נכה צה"ל, לפשר הדבר, והמערער מסביר מדוע בשל
12 מצבו הרפואי ישנים המערערים בנפרד, מצב רפואי הנובע מפציעתו במלחמה. למרות זאת, פקחי
13 יחידת האכיפה, שאינם רופאים, אינם מקבלים הסבר זה.

14
15 לדברים חשיבות כי באחת מהחלטות הדחיה שיפורטו בהמשך, אחד מנימוקי הדחיה הוא
16 שהרשות "גילתה", בשנת 2018 כי המערערים ישנים בחדרים נפרדים. מוטב היה לה לרשות אם
17 הייתה בודקת את עצמה קודם שהעלתה טענה זו. שכן, המערערים החל מהריאיון הראשון, בו
18 התבקשו לתאר את הדירה בה הם חיים, סיפרו מיזמתם על שתי המיטות, ועל כך שהם ישנים
19 בנפרד לאור מצבו הרפואי של המערער. לא זו אף זו, המראיינים, בכל הראיונות הוסיפו ושאלו
20 בעניין זה ובכל פעם נאלצו המערערים להבהיר כי הם חיים חיים זוגיים ומקיימים יחסי אישות,
21 אלא שאינם ישנים יחד. אין צורך להוסיף ולהבהיר עד כמה הדברים מהווים פגיעה בפרטיות
22 ומקשים על המערערים.

23
24 22. בעקבות ההליך בבית הדין התקיים הריאיון החמישי לבדיקת כנות הקשר, ביום 15.5.18
25 (נספח י' לתגובת הרשות לערעור). בריאיון חזרו המערערים, כל אחד בתורו, על אותם פרטים
26 שמסרו בראיונות הקודמים, בנוגע לפרטי ההיכרות, מצבו המשפחתי של כל אחד מהם, חשבונות
27 הבנק, עיסוקיה של מרינה, קורס המניקור-פדיקור שלמדה, ועוד.

28
29 בריאיון עם המערער, מתמקד המראיין שוב בהרגלי השינה של השניים. שני עמודים מתוך ארבעת
30 עמודי הריאיון מוקדשים לעניין. המערער מבהיר למראיין כי הם מקיימים יחסי אישות, אבל לא
31 ישנים יחד, כיון שהוא לוקח תרופות, והם מפריעים זה לזו. לדבריו אם הוא מתעורר הוא לא
32 מצליח לחזור לישון. המראיין חוזר ושואל איך מרינה מקבלת את העניין, והמערער חוזר על אותה
33 תשובה, תשובה שנתנו השניים מהיום הראשון, כי היא מקבלת זאת, כיון שהוא מתעורר בקלות
34 ומוקדם, וכי סידור זה מתאים לשניהם. גם בריאיון עם מרינה היא נשאלת מדוע אינם ישנים יחד
35 וחוזרת על אותה תשובה, שהיא מפריעה לו לישון, ואם הוא מתעורר הוא לא מצליח להירדם שוב.
36 השניים חוזרים ואומרים כי כך נהגו מהתחלה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1
2 23. ביום 24.5.18, ניתנת החלטה ע"י גב' רוני אשתר, מרכזת מרשם ומעמד, לדחות את בקשת
3 המערער למעמד על סמך הסתירות בריאיון (נספח טו לתגובת הרשות לערעור). הסתירות עליהן
4 מצביעה הרשות הן לעניין הוצאות החתונה (שהתקיימה בשנת 2011, כאשר הריאיון מבוצע שבע
5 שנים אחריו), כי המערער לא ידע שהמערערת לוקחת תרופות נגד לחץ דם, היכן המערערת טוענת
6 את הטלפון הנייד בלילה, והאם הסדרי הלינה בנפרד החלו מייד כפי שטוען המערער, או בחלוף
7 חצי שנה מנישואיהם, כפי שטוענת המערערת. כן עמדה הרשות על כך שהמערער סיפר שהם
8 חולקים בהוצאות המשפטיות והמערערת אמרה שהוא נושא בכך לבדו. זו אולי הסתירה היחידה
9 הממשית. "סתירה" נוספת היא העובדה שהמערער סיפר שרכש את דירתו בשנת 1988, כאשר
10 המערערת השיבה כי היא הייתה בבעלותו מאז שהכירו ואינה יודעת באיזה שנה נרכשה. עוד
11 מציינת הרשות בהחלטתה כי הבקשה נדחת בין היתר בשל: **"הצהרה של דוד שבעצם מדובר**
12 **בעסקה ביניהם" וכי: "מדובר בקשר של נוחות ואף ניצול מצד הזרה באופן מודע עקב מצבו**
13 **הנפשי של מר שילנסקי"**. ראשית, לא מצאתי כל הצהרה כזו של המערער כי מדובר בעסקה.
14 ההפך הוא הנכון. המערער מתייחס אליה כאל "אשתי" מפרט את חלוקת התפקידים בבית תוך
15 שהוא מציין כי זו החלוקה הנוהגת בין גבר לאישה, והשניים, כמו גם מכריהם מעידים שהם
16 מבקרים ביקורים הדדיים בבית חברים ומשפחה, יוצאים יחדיו לטיולים ודוד קונה למרינה
17 מתנות. כאמור, הם גם נישאו בשנת 2011. אשר ל"ניצול" מצד המערער, גם לכך אין כל תימוכין.
18 ואם מצבו הנפשי של המערער אינו תקין, מה מועילים הראיונות?

19
20 מכתב זה מוקשה עוד יותר כאשר קוראים את מכלול הראיונות של השניים, הן במועד זה, הן
21 במועדים קודמים. גם הסתירות עליהן עומדת הרשות הם בנושאים שוליים.

22
23 24. ביום 29.5.18, על אף שהחלטת הדחייה התקבלה ביום 24.5.18, מגישה הרשות לבית הדין
24 הודעה (נספח טו להודעת הערעור) בזו הלשון:

25 **"המשיב [רשות האוכלוסין וההגירה] מתכבד לעדכן כי בהמשך להודעתו הקודמת**
26 **נערך לעוררים ראיון עדכני.**
27 **דא עקא, לשם קבלת החלטה מטעמה של לשכת המשיב בעניינם של האחרונים,**
28 **נדרשת למשיב ארכה קצרה בת 14 יום**
29 **אשר על כן מתבקש בית הדין הנכבד לאשר מתן ארכה כאמור לעיל, אשר בסיומה**
30 **תימסר החלטת המשיב כאמור לעיל.**
31

32 היינו, ארבעה ימים לאחר שניתנה החלטת הרשות, בה נדחתה בקשת העותרים על סמך סתירות
33 שעלו, לטענת הרשות בראיון, מבקשת הרשות ארכה מבית הדין לקבל החלטה.

34
35 ביום 30.5.18 הורה בית הדין לרשות להשיב למערערים את הערבות ולתת החלטה עדכנית בעניינם
36 תוך שבוע (העתק ההחלטה צורף כנספח טו להודעת הערעור). הרשות לא עמדה בהוראת בית
37 הדין, ובעקבות בקשת המערערים לבית הדין, הורה בית הדין לרשות להגיב עד ליום 7.6.18.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1
2 25. על אף החלטתה של הרשות הטוענת לאי כנות הקשר ובעקבות הערר שהוגש, החליטה הרשות,
3 ביום 6.6.18 חצי שנה לאחר התחייבות הרשות בבית הדין ומעל שבע שנים מיום הגשת הבקשה
4 הראשונה, לאפשר למערערים תחילת תהליך מדורג, בכפוף לערבות בסך 30,000 שקלים. ביום
5 10.7.18, נשלח מכתב לבאת כוח המערערים מגב' סוויסה לפיו, על אף החלטת בית הדין, הערבות
6 לא הופקדה, והודיעה כי המועד להפקדת הערבות מוארך ב-14 יום (נספח טז לתגובת הרשות
7 לערעור). המערערים הפקידו ערבות זו (הוסיפו 15,000 לערבות שהופקדה כנגד צו הביניים ולא
8 הוחזרה על אף החלטת בית הדין). אולם, כשהתייצבו בלשכת הרשות לקבל מעמד נאמר להם כי
9 גובה הערבות עומד על 45,000 שקלים (15,000 שקלים מעל הערבות עליה הודיעו לבית הדין).
10 המערערים פנו שוב לבית הדין, שהורה לרשות להגיב לעניין. ביום 22.8.18, הודיעה הרשות לבית
11 הדין כי המערערים יפנו שוב ללשכת הרשות, יחלו בהליך המדורג, והמערערת תקבל אשרת ב/1.
12 למרות זאת, המערערים שהתייצבו שוב בלשכת הרשות, נדחו, ונאלצו לפנות שוב לבית הדין. יש
13 לזכור כי מדובר בנכה צה"ל פגוע ראש. לאחר עוד החלטה של בית הדין ותגובה נוספת של הרשות,
14 התייצבו שוב המערערים בלשכת הרשות, ואז קיבלו אשרת ב/1 בתוקף עד ליום 6.3.19.

15
16 המערערים, שטענו כי על פי הנוהל, זוג נשוי המתחיל בהליך המדורג, בן הזוג הזר.ה זכאי.ת
17 לאשרת א/5, הגישו ערר פנימי (העתק הערר מיום 20.9.18 צורף כנספח כא' לתגובת הרשות).
18 הטענה האחת והיחידה שהעלו במסגרת הערר הפנימי, הייתה, שכיון שהמערערים שהו בשלב זה
19 בהליך כבר שש שנים, על המערערת לקבל אשרת א/5 ולא אשרת ב/1. **במשך חצי שנה** הרשות לא
20 נתנה החלטה בערר הפנימי.

21
22 שנת 2019 – הערר הפנימי בשאלת סוג האשרה; ראיון ששי לבחינת כנות הקשר; החלטת הרשות
23 לדחות את הבקשה; ערר פנימי נוסף וסתירות בהחלטות הרשות

24 26. ביום 5.3.19 פנתה ב"כ המערערים שוב ללשכה והבהירה כי אשרת הב/1 שניתנה (ובגינה הוגש
25 הערר הפנימי) עומדת לפוג למחרת היום. הרשות, מבלי ליתן החלטה בערר הפנימי, ומשפקע תוקף
26 האשרה של המערערת, זימנה את המערערים לראיון נוסף ביום 13.5.19.

27
28 27. טרם התקיים הראיון, הגישו המערערים, ביום 17.3.19, **ערר שני לבית הדין** (ערר ת"א 2073-
29 19, להלן: **הערר השני**), בגין אי מתן החלטה בערר הפנימי לעניין סוג האשרה (הערר צורף כנספח
30 כג' להודעת הערעור), ולצדו בקשה לצו שיאריך למערערת את תוקף האשרה, ובית הדין,
31 בהחלטתו מיום 28.3.19 הורה לרשות להאריך למערערת את תוקף האשרה. לאחר פניות נוספות
32 לבית הדין בעניין הראיון הנוסף, קבע בית הדין, בהחלטתו מיום 11.4.19, כי על הרשות למסור
33 את החלטתה לאחר הראיון עד ליום 12.6.19.

34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

28. הריאיון הששה לבחינת כנות הקשר התקיים ביום 13.5.19 (נספח יט לתגובת הרשות ונספח ב' לבקשת הרשות לסילוק הערעור על הסף), המערערים נשאלים כל אחד בתורו אותן שאלות לגבי היכרותם, נישואיהם, מצבם המשפחתי קודם לנישואין, חשבונות הבנק (הנפרדים) שלהם, התרופות שהמערער לוקח, מה עשו ביום העצמאות, הכלב שהם מגדלים בביתם, חופשות אליהם יצאו (אילת וטבריה במימון משרד הביטחון), ועונים תשובות זהות זה לזה, ולאלו שניתנו בריאיונות קודמים. גם הפעם הדגש מושם על הרגלי השינה של השניים, ושוב נשאל המערער במפורש על הנסיבות, ונאלץ לפרט כי כאשר הם מקיימים יחסים אינטימיים הם נמצאים בחדרה, אך ישנים בנפרד בשל הבעיות מהן הוא סובל. הם נשאלו על חברים משותפים והתברר מהתשובות שנתנו שניהם שהמערער ניתק את הקשר עמם, והמערערת נפגשת איתם לבד.

29. ביום 13.6.19, חודש לאחר קיום הריאיון ויום לאחר המועד בו קבע בית הדין כי על הרשות ליתן את החלטתה, ביקשה הרשות ארכה של 21 ימים נוספים, ובסיומם, ארכה של עוד עשרה ימים, היינו חודש לאחר המועד שנקבע.

ביום 11.7.19 ניתנה החלטת הרשות (נספח כ' לתגובת הרשות לערעור), בה מפנה הרשות את המערערים לסתירות שנפלו בריאיון. ואפרט. הסתירה הראשונה עליה עומדת הרשות, היא מספר השנים שהמערערים נשואים. אין מחלוקת מתי נישאו, והמועד מופיע אצל הרשות. השניים נישאו בשנת 2011, וחזרו על כך בכל הראיונות. בריאיון הנוכחי המשיב נשאל כמה זמן הם נשואים ומשיב 8 שנים (כאשר הריאיון ב-2019 והם נישאו ב-2011), והמערערת משיבה שנישאו בשנת 2011. כך שאין כל סתירה בתשובות.

הסתירה השנייה עליה מצביעה הרשות המועד האחרון בו ביקרה ביתה של מרינה בביתם. המערער השיב שהיא הייתה לפני כחודש והזכיר שהוא ביקר אצלה ביום ששי האחרון. ואילו המערערת השיבה כי ביתה ביקרה לפני שבועיים. עם זאת, גם המערערת ציינה כי המערער ביקר את ביתה ביום ששי האחרון. לאור זאת, מועד הביקור האחרון בביתם, האם היה לפני שבוע או שבועיים, איננו עולה כדי סתירה כלל ועיקר, וודאי לא מהותית. ברור שיש קשר וביקורים, ובריאות אחרים התשובות היו זהות.

עוד מציינת הרשות כי התשובות לא זהות באשר למועד בו חזרה המערערת לביתם ביום שלפני הריאיון ובאיזה שעה קמה ביום הריאיון, מה עשו בנובי גוד ומספר הקו בו הגיעו לריאיון. ובכן, המערער ציין שהמערערת חזרה הביתה בסביבות 16:00, וכי ביום הריאיון התעוררה ב-05:30 וכי הגיעו לריאיון בקו 8. המערערת ציינה כי חזרה הביתה ב-13:30, כי התעוררה ב-06:30 וכי הגיעו לריאיון בקו 7.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1 איני רואה כל משמעות לסתירות אלו, בראש ובראשונה לאור היקף הריאיון, מתוכו לא השיבו
2 השניים אותם תשובות רק בפרטים אלו, ובעיקר, כיון שאין חלוק כי השניים גרים יחדיו. גם אם
3 הרשות סבורה, כפי שציינה בהחלטותיה כי מדובר בקשר של "מטופל ומטפלת", הרי ששעת
4 הגעתה של המערערת הביתה הייתה ידועה למערער, או שלא שם לב לפרט זה, כך גם לגבי השעה
5 בה התעוררה. אשר לקו האוטובוס, בראיונות הקודמים השניים נשאלו והשיבו כי הגיעו בקו 7
6 (ראו למשל הריאיון מיום 19.6.14 בשאלה הראשונה הן למערער הן למערערת). לו הייתה הרשות
7 בוחנת זאת, הייתה מבינה כי ככל הנראה, כשנאמר קו 8, מדובר בטעות.

8
9 עוד טענה הרשות לסתירה באשר לבילוי בנובי גוד, ובכן המערער אמר שאינו זוכר, והמערערת
10 השיבה כי נשארו בבית וראו טלוויזיה. גם בכך אין כל סתירה. לו הייתה המערערת מציינת בילוי
11 מיוחד ויוצא דופן, והמערער היה אומר שאינו זוכר, ניחא, אולם אם לא עשו שום דבר מיוחד סביר
12 שאינו זוכר. מנגד, כשנשאלו מה עשו בערב יום העצמאות השיבו שניהם כי היו בהופעה בפארק.
13 עוד זכרו את מקומות החופשה וגם את שם המלון האחרון בו נפשו.

14
15 אזכיר בקצרה, למען הסר ספק את השאלות שנשאלו ועליהם ענו תשובות זהות: איפה אתם גרים,
16 דירה בבעלות או בשכירות, מי השכנים, כמה שנים גרים בדירה, האם יש לו ילדים, מיהם קרובי
17 משפחתו, ועם מי מהם הוא בקשר, האם לה יש ילדים, כמה ומה שמותיהם, גילם ואיפה הם גרים,
18 האם הבת נשואה, איך קוראים לבעלה, היכן הם מתגוררים; כמה שנים המערערים נשואים, במה
19 עובדת המערערת, ממה חי המערער, היכן מתנהלים חשבונות הבנק, בעיותיו הרפואיות של
20 המערער, מה אכלו לצהרים, מי בישל, מי משלם חשבונות, תיאור הדירה וחדר השינה, מי יוצא
21 עם הכלב, כמה שנים הוא נמצא אצלם, אשפוזים קודמים של המערער וטיפולים רפואיים,
22 וכאמור, ביקורו של המערער את ביתה של המערערת, וכן הבילוי ביום העצמאות והחופשות
23 האחרונות, כולל שם המלון.

24
25 לאור זאת ברור כי הרשות "דולה" אי דיוקים בפרטים שוליים כדי לטעון כי השניים אינם מנהלים
26 קשר זוגי כן ואמיתי.

27
28 30. הרשות עומדת על נתונים נוספים התומכים בכך שהקשר אינן קשר זוגי כן וביניהם העובדה
29 שלשניים אין חשבון בנק משותף, ובעיקר כמובן – השינה בחדרי שינה נפרדים.

30
31 בהחלטת הדחייה נאמר כך:

32 **"בראיון, וגם מבדיקה שנעשתה במהלך ינואר 2018 עלה כי למעשה מרשייד**
33 **מתגוררים אמנם תחת קורת גג אחת, אך הם אינם חיים בפועל כבני זוג, אלא**
34 **שוהים בחדרי שינה נפרדים"**
35

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

מהחלטה זו עולה כי הרשות סבורה כי עניין השינה בנפרד "התגלה" לרשות בשנת 2018, כשפקחיה, הם שגילו לראשונה כי המערערים ישנים בנפרד, ורק אז הסבירו זאת המערערים בריאיון שהתקיים לאחר אותו ביקור. אולם, כפי שצינתי והדגשתי, לא כך הם פני הדברים. המערערים, כבר בריאיון הראשון, כשתיארו את הדירה סיפרו שיש שתי מיטות וכי אינם ישנים יחד. המערערים חזרו והבהירו שוב ושוב, לאור שאלות חטטניות ופוגעניות של נציגי הרשות כי הם מקיימים יחסי אישות, וכי המערער ישן בנפרד בשל קשיים שיש לו הנובעים מנכותו. אף על פי כן הרשות לא טרחה לבדוק את מצבו הרפואי של הנאשם, ולו הייתה עושה כן, אולי הייתה מגלה חמלה והבנה למצבו.

31. ביום 14.7.19 הודיעה הרשות לבית הדין כי החליטה (החלטה מיום 11.7.19) לדחות את בקשת המערערים לאשרת א/5, והורתה למערערת לעזוב את הארץ. הרשות ביקשה, כיון שהחלטתה בערר הפנימי ניתנה, כי הערר יימחק. המערערים התנגדו לכך וטענו כי השאלה בערר הפנימי הייתה האם זכאית המערערת לאשרת ב/1 או לאשרת א/5, ועל כן החלטה המורה כי המערערת לא תקבל כל אשרה אינה החלטה בערר הפנימי. למען הזהירות הגישו המערערים, ביום 6.8.19, ערר פנימי נוסף (נספח כא להודעת הערעור), על החלטה אחרונה זו של הרשות לדחות את בקשת המערערת לקבל מעמד ולהורות על עזיבתה את הארץ (ההחלטה מיום 11.7.19).

32. ביום 28.7.19 הגישו המערערים ערר פנימי על החלטה זו של הרשות (התקבלה ברשות ביום 6.8.19, נספח כא לתגובת הרשות לערעור).

ביום 19.9.19 ניתנה החלטת הרשות הדוחה את הערר (נספח כב' לתגובת המדינה לערעור), שהתייחס לדחיית בקשת המערערים ליתן מעמד למערערת מכוח ההליך המדורג. בהחלטה, חזרה הרשות על אותן "סתירות". בהחלטה הוסיפה גב' סוויסה, סגנית מנהלת לשכת נתניה כי:

"מבחינת מכלול הראיות בתיק הראיונות הקודמים שנערכו למרשייך, ובפרט הריאיון האחרון מיום 13.5.19 הוחלט לסרב לבקשה, וזאת עקב הסתירות הרבות, עוד עולה מדבריהם כי ממעטים לבלות יחד כזוג, לרבות העובדה שמרשך טוען כי ישנים בחדרים נפרדים." (הדגשה שלי – מ' א' ג').

ומוסיפה:

"לאור האמור לעיל [הסתירות שפורטו] מרשייך לא הצליחו להרים את הנטל המוטל עליהם להוכחת כנות הקשר, וזאת בהתבסס שלא הצליחו להוכיח במהלך השנים שיתוף כלכלי ומשק בית משותף"

שוב הרגלי השינה, הנובעים מפציעתו של המערער במלחמה למען המדינה, מהווים את הנימוק המכריע לדחיית הבקשה. זאת, לצד החשבונות הנפרדים. אשר להעדך ניהול משק בית משותף, הדבר לא עלה באף אחד מהראיונות אלא להפך. בכולם, לרבות במכתבים מחברים וקרובים, מסופר על בית המנוהל למופת, ואירוח של המערערים את חבריהם.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1
2 מרגע שהחליטה הרשות כי זוג שאינו ישן יחד, ולבני הזוג חשבונות נפרדים אינו יכול להיות זוג,
3 הרשות עושה הכל כדי לדחות את הבקשה, גם אם החלטותיה אינם מבוססות על כל נתון העולה
4 מהראיונות.
5

6 מהאמור לעיל עולה כי ככל הנראה הרשות אינה מסוגלת להכיר בזוגיות בה לבני הזוג חשבונות
7 בנק נפרדים, והם ישנים בנפרד, וכי מרגע שפרט זה נודע לרשות – על ידי המערערים עצמם – זו
8 החליטה כי אין מדובר בקשר כן ואמיתי, וכל ההחלטות שלאחר מכן ניסו להתאים את המציאות,
9 בה השניים חיים כבעל ואישה בחיי זוגיות תקינים מזה עשר שנים, לשבלונה של חיי נישואין
10 בה לכל זוג חשבון בנק משותף והם ישנים יחד.
11

12 33. באותו שלב, הארכה בה החזיקה המערערת הייתה בתוקף עד ליום 19.9.19 (לאחר שהארכה
13 על פי הוראת בית הדין), ועל כן פנו שוב המערערים לבית הדין ביום 18.9.19 (נספח כ"י [כך
14 במקור] להודעת הערעור).
15

16 באותו היום ניתנה החלטת בית הדין בבקשת הרשות למחוק את הערר. הפעם ההחלטה ניתנה ע"י
17 ראשת בית הדין, מיכל צוק שפיר, שהורתה לרשות להבהיר האם על ההחלטה מיום 11.7.19, יש
18 למערערים זכות להגיש ערר פנימי, או שזו ההחלטה בערר הפנימי שכבר הוגש. הרשות האריכה
19 בינתיים את אשרת המערערת עד ליום 20.10.19 (אשרת ב/1).
20

21 הרשות הודיעה לבית הדין (נספח לב להודעת הערעור) כי ביום 19.9.19 ניתנה החלטה עדכנית של
22 הרשות בעניין המערערים וכי בקשתם נדחתה (ההחלטה לעיל). הרשות לא התייחסה לטענת ב"כ
23 המערערים כי הערר הפנימי הוגש בשאלה איזה אשרה יש ליתן למערערת עם פתיחת ההליך
24 המדורג, וכי לא היה מקום לדון כלל ועיקר בשנית בכנות הקשר.
25

26 המערערים הגיבו להודעה זו (תגובתם לבית הדין צורפה כנספח לג להודעת הערעור). בהודעה
27 הבהירו כי השאלה היחידה שעמדה בערר הפנימי הייתה האם משאשרה הרשות למערערים,
28 לאחר שמונה שנים, להתחיל בהליך המדורג, היה מקום ליתן למערערת אשרת ב/1 כפי שנתנה לה
29 הרשות, או אשרת א/5, וכי החלטה בעניין זה מעולם לא ניתנה. אשר להחלטה העדכנית לדחות
30 את הבקשה למעמד צינה ב"כ המערערים בהודעתה כי מדובר בחלק ממסכת ההתעללות של
31 הרשות במערערים, המעידה כי אין הרשות מתייחסת כלל ועיקר לטיעוניהם ובקשותיהם. ב"כ
32 המערערים מציינת כי לא ייתכן שהרשות ביום 6.6.18 אישרה את תחילת ההליך המדורג
33 למערערים, ובעקבות ערר פנימי בנוגע לסוג האשרה, נתן החלטה סותרת על גירוש המערערת
34 מהארץ.
35

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

בעקבות הודעת הרשות כי המערערים רשאים להגיש ערר פנימי, קבע בית הדין, ביום 3.10.19 כי המערערים יגישו ערר פנימי, וכי הרשות תמסור הודעת עדכון, תוך 60 ימים, כאשר הערר השני שהיה תלוי ועומד לפני בית הדין נותר על כנו. בפועל המערערים כבר הגישו את הערר הפנימי על ההחלטה מיום 11.7.19).

34. ביום 10.10.19 התייצבו המערערים שוב בלשכת הרשות, כדי להאריך למערערת את האשרה (ב/1), שהייתה בתוקף עד ליטום 20.10.19, ונמסר להם כי החלטה בעניינם תתקבל בקרוב, ולכן סירבה הרשות להאריך למערערת את תוקף האשרה.

ביום 31.10.19 הודיעה הרשות לבית הדין, כי ביום 19.9.19, החליטה בערר הפנימי על ההחלטה מיום 11.7.19, ושם נדרשה המערערת לצאת מהארץ. המערערים טוענים כי אותה החלטה, שניתנה לכאורה ביום 19.9.19, מעולם לא הומצאה להם, והם למדו עליה רק מהודעת הרשות לבית הדין שניתנה למעלה מחודש מאוחר יותר ביום 31.10.19. כאמור, כשהיו המערערים בלשכת הרשות עשרה ימים קודם להודעה, לא נאמר להם דבר על אותה החלטה שכביכול ניתנה ביום 19.9.19.

ביום 18.11.10 הורה בית הדין למחוק את הערר (פסק הדין צורף כנספח לד' להודעת הערעור). פסק הדין, של כב' הדיין דותן ברגמן קבע:

"הערר שבכותרת הוגש כנגד התמהמהותו הנטענת של המשיב [רשות האוכלוסין] מלקבל החלטה בבקשת העוררים לשדרג את מעמדה של העוררת, כך שחלף הרישיון מסוג ב/1 בו אחזה יוענק לה רישיון מסוג א/5. משניתנה ביום 19.9.19 החלטת המשיב לסרב את בקשת העוררים ליתן לעוררת מעמד בישראל מכוח נישואיה לעורר, והעוררת נדרשה לצאת את מדינת ישראל, התייתר הדיון בערר. לא מצאתי כי יש מקום לתקן את הערר כך שיתקוף את ההחלטה העדכנית, וככל שמעוניינים העוררים לעשות כן, יגישו בתוך 30 ימים מהיום ערר חדש, תוך פירוט מלוא טענותיהם כנגד ההחלטה."

שוב, כאשר החלטות הרשות עומדות לביקורת היא ממחרת לקבל החלטה "עדכנית", החלטות החוזרות זו על זו ללא בסיס, כדי למנוע דיון בערר שהוגש על החלטה קודמת.

כנגד פסק דין זה של בית הדין לעררים הוגש ערעור לבית המשפט לעניינים מנהליים בתל אביב (עמ"נ 5965-01-20, הודעת הערעור צורפה כנספח לה' להודעת הערעור, להלן: **הערעור הראשון**). הרשות הגישה בקשה לסילוק על הסף של הערעור בשל אי מיצוי הליכים (העתק הבקשה צורפה כנספח לו' להודעת הערעור).

שנת 2020 – דחיית הערעור המנהלי הראשון; הגשת הערעור שלפניי, והריאיון השביעי לבחינת

כנות הקשר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

35. ביום 27.1.20 דחה כב' השופט קובי ורדי את הערעור מחמת אי מיצוי הליכים. עם זאת קבע כי הצו המונע הרחקת המערערת מהארץ יעמוד בעינו.

ביום 10.2.20, בעקבות דחיית הערעור, הגישו המערערים ערר שלישי לבית הדין לעררים (ערר ת"א 1554-20, להלן: **הערר השלישי**), כנגד החלטת הרשות מיום 19.9.19, שניתנה בערר הפנימי שהגישו המערערים בנוגע לסוג האשרה שהיה מקום לתת למערערת עם פתיחת ההליך המדורג. כן התבקש צו ביניים שיאפשר למערערת להמשיך להחזיק באשרת ב/1 (העתק הערר השלישי צורף כנספח לח' להודעת הערעור). בערר נטען כי אין קשר בין ההחלטה (להרחיק את המערערת מהארץ) לבין הערר הפנימי שנגע לסוג האשרה. בית הדין האריך למערערת את האשרה.

בתגובת הרשות לערר השלישי התבקש בית הדין למחוק שוב את הערר, לאור העובדה שהרשות מעוניינת לקיים למערערים ראיין נוסף ולקבל החלטה חדשה בעניינם (הודעת הרשות צורפה כנספח מא' להודעת הערעור). המערערים התנגדו לבקשה וטענו, בצדק, כי בכל פעם שמוגש הליך לבית הדין, מבקשת הרשות לערוך ראיין נוסף, וכי מדובר בסחבת מכוונת.

עוד קודם לקיום הריאיון, ביום 18.6.20, למרות התנגדות המערערים, פסק בית הדין כי לאור רצונה של הרשות לקיים ראיין נוסף, ולאור העובדה שהריאיון האחרון התקיים כמעט שנה קודם לכן, יש לאפשר לרשות לקבל החלטה על סמך נתונים עדכניים. עם זאת, בשל התמשכות ההליך, קבע בית הדין כי הריאיון יערך בתוך 45 ימים, כי ההחלטה תתקבל ע"י מנהל לשכה (בדרג גבוה מזה שקיבל את ההחלטה הקודמת בעניינם) וכי ההחלטה תתקבל תוך זמן סביר לאחר שיתקיים הריאיון. עוד קבע בית הדין כי עד למתן החלטה, לרבות בערר פנימי אם יוגש יוארך רישיון ב/1 של המערערת.

על פסק דינו זה של בית הדין לעררים הוגש הערעור שלפניי ביום 4.8.20, ולצידו בקשה להאריך למערערת את האשרה ולא לנקוט כנגדה צעדי אכיפה.

36. על אף הגשת הערעור, קיימה הרשות למערערים ראיין נוסף. **ראיון שביעי לבחינת כנות הקשר** נערך ביום 16.9.2020, שוב בעקבות הגשת ערר. נראה כי בכל פעם שהעניין מגיעה לביקורת של בית הדין, חוששת הרשות כי החלטותיה לא יעמדו במבחן הביקורת ועורכת למערערים ראיין נוסף, בכדי לקבל החלטה חדשה שתייתר את הערר. הריאיון של המערער נושא שבעה עמודים, כך גם זה של המערערת.

המערערים נשאלו והשיבו תשובות זהות לכל השאלות הבאות: מהיכן הגיעו ללשכה, על שם מי הדירה, האם בבניין יש מעלית, והאם עשו בה שימוש, איך הגיעו ללשכה (במונית), מי שילם עבור המונית, מה תאריך הנישואין והיכן נישאו, מתי טסו לקפריסין, והאם הטיסה הייתה בבוקר או

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1 בלילה (יודגש בטיסה שהייתה תשע שנים קודם למועד הריאיון), מי היה נוכח בחתונה (אף אחד
2 מלבדם) היכן הכירו ובאילו נסיבות, באיזו שפה הם מדברים, מה היה הסטטוס של המערערות
3 כשנפגשו, , כמה פעמים הייתה המערערות נשואה בעבר, היכן נולדו, תאריכי ימי ההולדת, מספר
4 הילדים שיש למרינה, שמותיהם והיכן הם מתגוררים, סכסוך בין המערערות לביתה, חשבונות
5 הבנק שלהם, הבעיות הרפואיות מהן הוא סובל, ותרופות בהן משתמש, קרובי המשפחה של
6 המערער, ועם מי מהם הוא בקשר, היכן נקברה אמו של המערער והאם המערערות הייתה נוכחת
7 בלוויה. תיאור הדירה, ארוחת הבוקר והיציאה עם הכלב, העבודה שמבצעת מרינה, קבלת
8 הכספים עבור העבודה (במזומן) והיכן היא שומרת אותם (בבית), סוג כרטיס האשראי שיש לה,
9 קופ"ח של מרינה (אין לה) והעדד ביטוח רפואי פרטי. אבחנתו של המערער לאחרונה כחולה
10 פרקינסון, ועד להעברת כספים מהמערער לילדיה של המערערות בחו"ל.

11
12 המערער נשאל במפורש האם המערערות מסייעת לו בפעולות היומיומיות כגון אכילה, רחצה
13 והליכה לשירותים ומשיב בשלילה. הוא נשאל מדוע הוא לא מבקש סיוע מביטוח לאומי, והאם
14 הוא נזקק לטיפול סיעודי ומשיב בשלילה. המערערות השיבה כי הוא לא היה נזקק לעזרה עד כה
15 בביצוע הפעולות היומיומיות, אך כעת, עם אבחון המערער כחולה בפרקינסון (חודש או חודשיים
16 לפני מועד הריאיון), היא עוזרת לו במקלחת כדי שלא ייפול. היא מדגישה כי עד לאבחון מחלת
17 הפרקינסון היה המערער בריא (למעט תרופות שנטל בשל נכותו) וביצע את כל הפעילויות בעצמו,
18 ולכן לא נדרש לכל סיוע חיצוני, וכי לא היה ואינו סיעודי.

19
20 החלטה בעקבות ריאיון זה ניתנה רק לאחר שהתקיים דיון בערעור (על כך להלן). באותה החלטה,
21 על אף שבעקבות המלצת בית המשפט הוחלט ליתן למשיבה אשרת א/5 ולראות בה כמי שהחלה
22 עתה את ההליך המדורג, עמדה הרשות על הסתירות שבריאיון זה. גם הפעם, מדובר בניסיון בכוח
23 למצוא אי התאמות קלות בדברי המערערים, כדי לתרץ את החלטות הרשות ולא בסתירות
24 מהותיות.

25
26 הסתירות שמייחסת הרשות למערערים בריאיון האחרון, נוגעות לנושאים הבאים: מצבה האישי
27 של המערערות ביום בו הכירה את המערער; המועד בו החל המערער לסבול ממחלתו, אי ידיעה של
28 המערערות בדבר פרטים בסיסיים הנוגעים למערער דוגמת שם קופת החולים בה הוא חבר ומדוע
29 נשלל רישיון הנהיגה שלו ואי ידיעה של המערער בדבר הקשיים שנתגלו בקשר בין המערערות
30 לבתה. ועל כך, כהרגלה, מוסיפה הרשות "ועוד".

31
32 בטרם אעמוד על "סתירות" לכאורה אלו אציין כי הסיומת "ועוד" או "וכו" בה נוהגת הרשות
33 להתייחס לסתירות אינו במקום, שכן הפירוט הוא של כל אי ההתאמות ולו המינוחיות ביותר
34 העולות בריאיון. בנוסף, נראה כי איש ברשות לא טרח לקרוא את כל הראיונות ברצף, אז ניתן

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1 היה לראות שחלק מהסתירות אינן סתירות כלל ועיקר, אלא התיחסות למועדים שונים, ולשלבים
2 שונים בקשר בין השניים, שכאמור נמשך כבר עשר שנים מאז נישאו.

3
4 כך הם פני הדברים אשר למצבה האישי של המערערות במועד בו הכירה את המערער – המערער
5 ציין כי הייתה גרושה, ושם בעלה לשעבר ולדימיר, בעוד המערערות הבהירה כי כאשר הכירו
6 לראשונה בשנת 2005, עדיין הייתה נשואה, אך פרודה מאותו ולדימיר. עם זאת, מראיונות
7 קודמים עולה כי המערער ידע כי המערערות נשואה, עת שהכירו ואף היתנה את הקשר עמה בכך
8 שתגרש קודם, והמערערות אכן פעלה כך. יש להדגיש כי המערערים הכירו בשנת 2005, והריאיון
9 נערך 15 שנה מאוחר יותר. ככל הנראה המערער התייחס למועד בו נישאו או בסמוך לכך עת
10 הקשר התמסד ולא למועד בו הכירו. לו היו פקידי הרשות טורחים לקרוא את כלל הראיונות ולא
11 לחזור על הטענה כי "בראיונות קודמים התגלו סתירות" היו רואים שהמערער ידע בדיוק מה
12 מצבה של המערערות, ואף ביקש ממנה להתגרש.

13
14 אשר למועד בו החל המערער לסבול ממחלתו, לא ברור למה הכוונה. המערער הינו נכה מלחמת
15 יום הכיפורים, היינו נכה מאז שנת 73, המערערות הכירה את המערער במצבו זה, והשניים
16 התייחסו לכך שוב ושוב בראיונות, על כן בעניין זה אין כל סתירה. אם כוונת מנהלת הלשכה היא
17 למחלת הפרקינסון שאובחנה אצל המערער ממש לאחרונה המערער אמר שהמחלה התגלתה
18 חודשיים שלושה קודם לריאיון, ואילו המערערות אמרה "כחודש". האם זה מעיד על אי כנות
19 הקשר!?

20
21 אשר לאי ידיעת פרטים אישיים – הרשות מיחסת למערערות אי ידיעת פרטים אישיים על המערער,
22 כיון שלא ידעה את שם קופת החולים בה הוא חבר ומדוע נשלל רישיון הנהיגה שלו. מכל
23 הראיונות עולה כי המערערות יודעת את כל הפרטים על המערער, לרבות קרובי משפחה שהוא אינו
24 מצוי עמם בקשר, בית האבות בו שהתה אימו, ומקום קבורתה, מצבו הרפואי המפורט, אורחות
25 חייו ועוד. שני פרטים אלו הינם שוליים ביותר. זאת ועוד, באשר לקופת החולים בה חבר המערער
26 בראיון משנת 2020 ציין המערער כי הוא חבר בקופ"ח לאומית (בריאיון קודם אמר מכבי), מכל
27 מקום השניים מסרו תיאור מדויק היכן נמצאת קופת החולים. המערער אמר כי קופת החולים
28 נמצאת ברחוב שטמפפר. המערערות השיבה כי אינה יודעת את שם קופת החולים, אך ציינה גם
29 היא שהקופה נמצאת ברחוב שטמפפר. נראה כי די בכך כדי להבהיר שלא מדובר באי ידיעת
30 פרטים מרכזיים על בן הזוג. בנוסף, אם כטענת הרשות מדובר בקשר של מטפלת ומטופל, סביר
31 יותר שתדע את שם קופת החולים בה מבוטח המערער.

32
33 באשר לסיבה בשלה נשלל רישיון הנהיגה של המערער, טענת הרשות כי מדובר בסתירה מקוממת
34 במיוחד. ראשית, יצויין כי כאשר המערערות הכירה את המערער הוא כבר היה ללא רישיון נהיגה.
35 כלומר מדובר במשהו שקרה שנים לפני שהכירו. המערער ציין כי רישיונו נשלל עקב הפציעה, היינו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

בשנת 73. המערערת נשאלה האם היה למערער רישיון נהיגה בעבר והשיבה כך: "היה ולקחו לו מזמן". אז נשאלה מאיזו סיבה לקחו לו את הרישיון והשיבה שאיננה יודעת. לכך ייקרא אי ידיעת פרטים על בן הזוג!!

אשר לקשר עם הבת, גם כאן קריאת הראיונות ברצף הייתה מגלה שהמערער יודע על הקשר בין המערערת לביתה, ואף נפגש עם הבת ומשפחתה, ואף ידע על קרע ביחסים, והבהיר שמדובר בעניין משפחתי. הן המערערת הן המערער ציינו כי בשנה האחרונה לא נפגשה הבת עם אימה המערערת. ה"סתירה" לכאורה היא בכך שהמערער ציין כי אינו יודע אם השתיים בקשר (על אף שלא נפגשו), והמערערת אמרה שהיא לא בקשר עם ביתה וסירבה להסביר מדוע, אך ציינה ששוחחה עמה בטלפון כחודשיים לפני הריאיון. לא ברור לי כיצד נטען שמדובר בסתירה המערער יודע כי המערערת וביתה מצויות בסכסוך משפחתי, אם לא ידע להגיד מתי שוחחו טלפונית לאחרונה (לבד מביקורים שכאמור שניהם סיפרו שלא היו בשנה האחרונה), היכן הסתירה?

ההליך שלפניי

37. כאמור, ביום 4.8.20, הוגש ערעור זה ולצידו בקשה לסעד זמני שימנע נקיטת צעדי אכיפה נגד המערערת, והארכת האשרה שלה ב/1 עד הכרעה בערעור. ביום 9.8.20 ניתן סעד ארעי שימנע צעדי אכיפה. לעניין הארכת האשרה, אפשרתי לרשות להגיב לבקשה קודם שאתן סעד ארעי בעניין זה.

ביום 1.10.20 הגישה הרשות בקשה לסילוק הערעור על הסף מחמת אי מיצוי הליכים, במסגרתה טענה כי לא ניתן לדון בערעור, קודם שהרשות תקבל החלטה עדכנית בעניינם של המערערים, בעקבות הריאיון שקיימה להם.

בתגובת המערערים (מיום 4.10.20, התנגדו המערערים לסילוק הערעור על הסף וצינו כי:

"המשיב [רשות האוכלוסין וההגירה] ממשיך בדרכו ובמסכת היסורים ארוכת השנים מצד המשיב בעררים, ביוזעין כי עסקינן בנכה צה"ל וכאילו המשיב "נהנה" מההתדרדרות במצבו הרפואי משנה לשנה של העורר ואף נראה כי המשיב ממתין ליום הדין של המערער".

המערערים חזרו וביקשו כי בית המשפט ידון בבקשתם של המערערים להסדרת מעמד לגופה, לאור התנהלות הרשות במשך קרוב לעשר שנים מאז הוגשה הבקשה לראשונה, וכי יורה ליתן למערערת מעמד קבע.

לאור האמור נקבע הערעור לדיון ליום 19.10.20. ביום 16.10.20 הוגשה תגובת הרשות לערעור, בה חזרה הרשות על עמדתה כי מדובר בערעור מוקדם שהוגש טרם מוצה ההליך המנהלי. עוד טענה הרשות כי: **"לאורך כל השנים בהם טופלה בקשת המערערים, עלו ספקות (רבים) ביחס לכנות הקשר הנטען. לא אחת, הציגה המשיבה בהחלטותיה כי ישנן סתירות – רבות וממצאים שיש**

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

בהם כדי לשלול את כנות הקשר הנטען. גם הפעם, פרט לחזרה על כך שיש בידי הרשות ממצאים כאלו ואחרים או סתירות באשר לכנות הקשר, לא הציגה הרשות דבר לעניין זה.

ביום 19.10.20 התקיים דיון בערעור. בדיון ציין ב"כ הרשות כי אין מדובר בהתעמרות במשיבים, אלא בהחלטה לפנים משורת הדין לדון שוב בעניינם. ב"כ הרשות ציין כי הרשות שהיא הגורם המקצועי קבעה פעם אחר פעם כי אין כנות קשר. המלצתי לרשות להסכים ליתן למערערת אשרת א/5, שכן התרשמתי כבר באותה עת כי מהלכיה של הרשות לא היו תקינים, כפי שעולה מניתוח הראיונות למול החלטות הרשות בעניינם. בדיון דחתה הרשות את הצעת בית המשפט ועל כן הוריתי על הגשת סיכומים בכתב. עוד קבעתי כי אם תחליט הרשות, בעקבות הראיון האחרון ליתן למערערת אשרת א/5, יודיעו הצדדים לבית המשפט והערעור יימחק, תוך שמירה על זכותם של המערערים לטעון כי יש לייחס את אשרת א/5 לתאריך מוקדם יותר.

38. ביום 2.11.20 הודיעה הרשות לבית המשפט, כי בעקבות הראיון מיום 16.9.20 התקבלה ביום 1.11.20 החלטת הרשות (צורפה כנספח א' להודעת הרשות). הפעם ניתנה ההחלטה ע"י מנהלת לשכת הרשות בנתניה, גב' סיגלית בר. וזו לשון ההחלטה:

1. "בהמשך לראיון שנערך למרשייך שבדון ביום 16.9.20, ולאחר בחינת כלל הממצאים לרבות המלצת בית המשפט הנכבד במסגרת עמ"נ 9613-08-20, הוחלט בנסיבות העניין לאפשר למרשייך להתחיל [הדגשה במקור] הליך מדורג בעניינם תוך שגם נקבע כי למרשתך תינתן כבר כעת אשרת מסוג א/5 [גם הדגשה זו במקור], אשר תחל מיום מתן אשרת זו בפועל...
2. [זימון ליום 2.12.20 לצורך קבלת האשרה]...
3. יודגש כי החלטה זו ניתנת באופן חריג [הדגשה במקור] ולפנים משורת הדין לאור האמור לעיל, שעה שישנן ספקות באשר לכנות הקשר הנטען וזאת בשים לב לכך שגם בראיון הנ"ל עלו סתירות בין דברי השניים במספר נושאים וביניהם: מצבה האישי של מרשתך ביום בו הכירה את מרשך; המועד בו החל מרשך לסבול ממחלתו, אי ידיעה של מרשתך בדבר פרטים בסיסיים הנוגעים למרשך דוגמת שם קופת החולים בה הוא חבר, מדוע הופסק רישיון הנהיגה שלו, אי ידיעה של מרשך בדבר הקשר בין מרשתך לביתה ועוד.
זאת ועוד, ההחמרה במצבו של מרשך לרבות מצבו התפקודי והתייחסותו לכך בציינו כי אין לו צורך במטפלת שעה שמרשתך מסייעת לו בטיפול הנדרש עבורו, מגבירה את החשש כי עסקינן, כאמור, ביחסי מטפל-מטופל.
4. כן יובהר ויודגש בהקשר זה כי עד למועד זה לא היה מקום ליתן למרשתך אשרת מסוג א/5 וזאת עקב העובדה כאמור כי לאורך השנים עלו סתירות מהותיות בין דברי השניים בראיונות רבים שנערכו להם, ואף ממצאים נוספים דוגמת טיסות רבות נפרדות של מרשייך בגפם ולא אחד עם השני, העדר חשבון בנק משותף, וספקות של מרשך בעצמו באשר לאמינות הקשר והצורך לבוחנו – אשר הובילו כזכור לביטול ודחיית בקשתם מספר פעמים, קרי סגירת ההליך על כל המשתמע מכך ובהתאם לדיון ונהלי המשיב הרלבנטיים"

הבאתי החלטה זו במלואה, כיון שאי הדיוקים המרובים שנפלו בה, והעלאת טענות בלתי מבוססות של הרשות, הביאו אותי להמליץ לרשות, בדיון שני שהתקיים, לראות במערערת כמי שסיימה את ההליך המדורג וזכאית לקבלת אזרחות, ולא כמי שאך החלה אותו ואפרט.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1
2 אשר ל"סתירות" עמדתי עליהן לעיל, לא נפלו סתירות מהותיות לא בריאיון זה ולא בראיונות
3 קודמים. אשר להחמרה במצבו של המערער, מדובר בטענה מקוממת במיוחד. המערערים חיים
4 יחד כזוג נשוי מזה עשר שנים, כאשר מצבו הרפואי של המערער קבוע (בחלקו אף השתפר כפי
5 שעולה בראיונות), המערער לא נזקק לכל טיפול סיעודי, ואינו מחייב כל סיוע. אלא מטופל
6 תרופתית. מחלת הפרקינסון אובחנה אצל המערער כחודש חודשיים לפני הריאיון. המערער
7 נשאלה והשיבה כי המערער מעולם לא נדרש לסיוע בביצוע פעולות יומיומיות, וכי רק עכשיו,
8 כשגילו לו את מחלת הפרקינסון, היא מסייעת לו להתקלח מחשש שיפול.

9
10 למרות זאת, קביעת הרשות כי מדובר ביחסי מטפלת מטופל, עלה כבר בהחלטות הראשונות, שעה
11 שלא היה לכך כל בסיס, לבד מראייה סטריאוטיפית של נכה, שאינו סיעודי, הנשוי לאישה,
12 שבעברה הרחוק, עבדה כמטפלת סיעודית בקשישים. אשר לספקות המיוחסים למערער בדבר
13 כנות הקשר, אמירה זו העלתה הרשות ללא כל תימוכין. הרשות לא הציגה ולו בדל ראייה
14 מינהלית לתמוך טענה זו. גם לעניין זה קריאת הראיונות ברצף הייתה מדגישה כי היחסים בין בני
15 הזוג מתהדקים. בריאיון הראשון אמר המערער כי עשה צוואה בה השאיר הכל לאחייניתו,
16 ובאחרונים הבהיר כי עשה צוואה לטובת המערער. כלומר לטענה זו לא היה בסיס מעולם, וודאי
17 שאין לה כל בסיס היום.

18
19 אולם החלק הצורם ביותר בהחלטת הרשות הם הדברים הבאים: **"זאת ועוד, ההחמרה במצבו של**
20 **מרשך לרבות מצבו התפקודי והתייחסותו לכך בצינו כי אין לו צורך במטפלת שעה שמרשתך**
21 **מסייעת לו בטיפול הנדרש עבורו, מגבירה את החשש כי עסקינו, כאמור, ביחסי מטפל-מטופל."**

22
23 ראשית, כאמור, אין החמרה במצבו של המערער. המערער סבל מפציעה במלחמה, וקיבל טיפול
24 תרופתי, ומעולם לא נזקק לכל טיפול סיעודי. הוא העביר את ימיו בין השאר בחדר הכושר,
25 בטיולים עם הכלב, וכמו כן בטיולים בארץ ונסיעות לחו"ל. לו הייתה הרשות בודקת את מצבו
26 הרפואי הייתה ערה לכך. לאחרונה, חודש או חודשיים לפני הריאיון אובחנה אצלו מחלת
27 הפרקינסון. המערער נשאל אם הוא נזקק לסיוע כאשר הוא אוכל, או בהליכה לשירותים והשיב
28 בשלילה. אז חזר המראיין ושאל את המערער האם אינו סבור כי הוא זקוק לסיוע סיעודי עקב
29 מצבו והשיב: **"היא אשתי. אני לא צריך אף אחד חוץ ממנה"**. כלומר, המערער הבהיר כי אינו
30 זקוק כלל לסיוע סיעודי, ואז אמר כי המערערת היא אשתו והוא אינו צריך דבר מעבר לכך,
31 ומתשובות אלו מסיקה מנהלת הלשכה כי המערערת היא מטפלת סיעודית של המערער?

32
33 אשר לטיסות הנפרדות הן אינן רבות, כדברי מנהלת הלשכה, מדובר בשתיים או שלוש טיסות,
34 כאשר בשניים מהמקרים ניתן לכך הסבר, שהמערערת טסה ללויית אימה ולאחר מכן להסדיר את

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

ענייני הירושה. בנוסף סיפרה כי יש לה נכדים בחו"ל. הרשות לא טרחה לציין את הנסיעות המשותפות של המערערים הן בארץ (במימון משרד הבטחון), הן בחו"ל.

אשר לחשבונות בנק נפרדים, מעבר לכך ש לא כל הזוגות, בוודאי לא בנישואים בגילאים מתקדמים, מנהלים חשבון בנק משותף, הרי שלטענת המערערת, כשכל שהיה בידה הייתה אשרת 1/ היא רשאית הייתה לפתוח חשבון בנק רק בבנק הדואר.

39. המערערים התנגדו לבקשת הרשות למחיקת הערעור וטענו כי הרשות עושה זאת רק כדי להימנע מהכרעה. לטענתם, תחילת ההליך המדורג משמעו שמיד לאחר מחיקת הערעור תחזור הרשות ותבטל למערערת את המעמד. ב"כ המערערים עמדה גם על הטענות השגיות בהחלטה, וביקשה כי בית המשפט יורה ליתן למערערת אשרת א/5 ומיד בהמשך אזרחות, כמי שסיימה את ההליך המדורג.

לאור הבעייתיות בהחלטת הרשות, והתנגדות המערערים, קבעתי בהחלטתי מיום 12.11.20 כי הרשות תבהיר האם מתן אשרת א/5 תסיים את ההליך המדורג כבקשת המערערים, שאם לא כן אין מקום למחיקת הערעור. הרשות השיבה (ביום 19.11.20), כי אין הכוונה לסיום ההליך, וכי גם לאחר סיומו, מתן אזרחות מותנית בבדיקת כנות הקשר. הרשות חזרה על כך כי המערערים רשאים להגיש ערר פנימי על החלטת הרשות, ולאחר מכן, ערר לבית הדין, בוודאי בשלב זה בו קיבלה המערערת אשרת א/5 ואישור לפתיחת ההליך המדורג.

40. לאור האמור, נקבע דיון נוסף בשאלת סיום ההליך המדורג, שהתקיים ביום 7.4.21. בדיון שהתקיים, ולאור החלטת הרשות על הבעייתיות שבה, חזרתי והמלצתי לרשות כי תראה במערערים כמי שההליך המדורג בעניינם הסתיים, כך שהמערערת תוכל לעבור לשלב קבלת האזרחות. לאחר הפסקה, בה התייעץ בא כוח הרשות עם הגורמים המוסמכים ברשות, הוא השיב כדלקמן:

"לא ניתן להתעלם מכך שלאורך כל השנים בהם נבחן כנות הקשר בין בני הזוג עלו סתירות מהותיות ויש ממצאים שיש בהם כדי להטיל ספק בקשר בין בני הזוג. לצורך הדוגמא, אין חשבון בנק משותף, העובדה שכל אחד מבני הזוג נסע לחו"ל לתקופות מסוימות, וכל אחד מבני הזוג ישן בנפרד. הדברים הללו מגבירים את החשש לכנות הקשר הנטען."

שוב, הצגת דברים הרחוקה מהמציאות, כפי שהבהרתי לעיל.

עם זאת, הרשות הייתה מוכנה כי המערערת תקבל אשרת א/5, הצדדים יחלו בהליך המדורג, ובעוד שנה וחצי יגישו בקשה לקיזוז תקופת ההליך המדורג, שבסופה, וככל שהיא תאושר, ינתן מעמד למערערת, והרשות תשקול בקשה כזאת בחיוב, אם לא יהיו ממצאים חריגים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

כיוון שסברתי כי אין מקום לאפשר לרשות להמשיך בהליכים בעניינם של המערערים, סיכמו הצדדים בעל פה בקצרה בכתב, וכעת, ניתן פסק הדין.

תמצית טיעוני הצדדים

41. המערערים טוענים כי הרשות מתעללת בהם, כלשונם, וכי הרשות החליטה שלא להסדיר את מעמד המערערת, על אף שהיא זכאית לכך, וכי הדרישה החוזרת של הרשות להחזיר את עניינם של המערערים לרשות, למתן החלטה עדכנית, הינה שלב נוסף במסכת זו, כאשר ברור מראש מה תהא ההחלטה.

עוד טוענים המערערים כי ההליך המדורג אמור, על פי נהלי הרשות, לקחת כארבע וחצי שנים, לאחריהם היה מקום ליתן אזרחות למערערת, וכיום, לאחר תשע שנים, בהם לא היה כל ממצא ממשי לכך שאין מדובר בקשר זוגי כן ואמיתי בין איש לאישתו, הגיע העת ליתן מעמד למערערת ולא לאפשר לרשות להמשיך ולפגוע במערערים על דרך הארכת ההליך המדורג.

42. הרשות טוענת בעיקר לאי מיצוי הליכים, ולכך שלאחר שהסכימה ליתן למערערת אשרת א/5, יש להמשיך לבדוק את כנות הקשר לפחות שנה וחצי נוספות, אחריהן, אולי, ישקלו קיצור ההליך.

הרשות טוענת כי ההליך אורך ארבע וחצי שנים, כאשר לאורך כל הדרך משוכנעת הרשות בכנות הקשר. אולם, כך טוענת הרשות, במקרה זה החלטותיה לאורך כל הדרך היו מקצועיות וניתנו כדין בהתבסס על ממצאים וסתירות המעידים על אי כנות הקשר וכי מדובר בקשר של מטפלת ומטופל.

עוד טוענת הרשות כי הן הרשות, הן בית הדין הם גופים מקצועיים שאין מקום להתערב בהחלטותיהם אלא במקרים חריגים.

דיון והכרעה

43. ערעור זה מציג במלוא חריפותה את הבעייתיות בבחינת כנות הקשר, וחושף, כי זוג שאינו מתאים לתפישת זוגיות "נכונה" או "ראויה" של הרשות – זוג המנהל חשבון בנק משותף, ישן יחד, ואינו נוסע לעולם בנפרד לחו"ל – תמיד תטען נגדו הרשות כי הקשר אינו כן.

אני סבורה כי בשלה העת לעמוד על כך כי הזכות לחיי משפחה, כוללת זוגיות על מגוון פניה השונים, לרבות זוגות כמו המערערים שלפניי, שישנים בנפרד, אינם מנהלים חשבון בנק משותף ונוסעים פעמים בודדות לחו"ל בנפרד. המערערים במקרה זה הציגו את הסיבות לכך, אולם, לטעמי, יש לבחון את כנות הקשר כמכלול, ולא על פי "חזקות זוגיות" שאינן מעוגנות במציאות החיים, כפי שאפרט להלן.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1
2 אעמוד תחילה על התהליך לקבלת מעמד לבני זוג של אזרחים ישראלים, לאחר מכן אדון בזכות
3 לחיי משפחה, ובהמשך, על הזכות לחיות חיי זוגיות, כל זוגיות, ובלבד שמדובר בקשר כן ואמיתי.
4 בסיום אעמוד על חובות הרשות בנוגע לאופן עריכת הראיונות וה"ממצאים" להם טוענת הרשות.

קבלת אזרחות בישראל מכוח קשר זוגי עם אזרחית או אזרח ישראלי - המסגרת החוקית

5
6
7 44. סעיף 1 לחוק הכניסה לישראל מורה, כי הסמכות להעניק רישיונות ישיבה בישראל למי
8 "שאיננו אזרח ישראל או בעל אשרת עולה או תעודת עולה", נתונה לשר הפנים, או למי שהוסמך
9 על-ידו.

10
11 המסגרת הנורמטיבית לגבי רכישת אזרחות ישראלית מכוח קשר זוגי עם אזרחית או אזרח
12 ישראלי, מתחלק בין בני זוג נשואים, לבין ידועים בציבור. אשר לבן זוג הנשוי לאזרחית או אזרח
13 ישראלי, קובע סעיף 7 לחוק האזרחות, התשי"ב-1952 (להלן: **חוק האזרחות**), שכותרתו
14 **"התאזרחות של בעל ואישה"**:

15 **"בעל ואשתו שאחד מהם אזרח ישראלי או שאחד מהם ביקש להתאזרח**
16 **ונתקיימו בו התנאים שבסעיף 5(א) או הפטור מהם, יכול השני לקבל אזרחות**
17 **ישראלית על ידי התאזרחות, אף אם לא נתקיימו בו התנאים שבסעיף 5(א)".**
18

19 היינו: כאשר אחד מבני הזוג הינו אזרח ישראלי, יכול בן זוגו לקבל אזרחות ישראלית על ידי
20 התאזרחות, אף אם לא נתקיימו בו התנאים לקבלת אזרחות לו ביקש זאת ללא זיקה לבן הזוג
21 הישראלי (עמ"מ 5983/16 **פלוגי נ' משרד הפנים - רשות האוכלוסין וההגירה לשכת חיפה**, פסקה
22 10 לפסק דינו של כב' השופט דוד מינץ, פורסם בנבו, 2018, להלן: **עניין פלוגי**; עמ"מ 6147/11
23 **טטיאנה גורובץ נ' משרד הפנים - מינהל האוכלוסין**, פסקה 14 לפסק דינו של כב' השופט אורי
24 שוהם, פורסם בנבו, 2013, להלן: **עניין גורובץ**).

25
26 מטרת הסעיף היא לאפשר לאזרח ישראלי לקשור את חייו בנישואין עם אזרח מדינה זרה כרצונו,
27 מבלי שיהיה עליו או עליה לבחור בין בן הזוג והקמת משפחה מזה לבין המגורים בארץ מזה (עניין
28 **גורובץ**, שם; עמ"מ 8611/08 **פריהווס זוולדי נ' שר הפנים**, פסקה 10 לפסק דינה של כב' השופטת
29 עדנה ארבל, פורסם בנבו, 2011). ברם, למדינה יש אינטרס לגיטימי במניעת ניצול לרעה של
30 התאזרחות מטעמים אופורטוניסטיים, ולפיכך אין בהקלה שבסעיף 7 לחוק האזרחות כדי להקנות
31 זכאות גורפת לאזרחות מכוח נישואין, ולרשות מסור שיקול דעת רחב בעניין זה (עניין **פלוגי**, שם;
32 בג"ץ 5091/07 **ליודמילה בדולב נ' מדינת ישראל**, פסקה 10 לפסק דינה של כב' השופטת איילה
33 פרוקצ'יה, פורסם בנבו, 11.05.2010, להלן: **עניין בדולב**).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

45. לשם יישומה של הוראת סעיף 7 לחוק האזרחות זו פרסם שר הפנים, במסגרת הסמכות הנתונה לו, נהלים העוסקים בהענקת רישיונות לתושבים זרים שהם בני זוג של אזרחי המדינה או תושבי קבע בה.

האחד, הרלבנטי לענייננו, הינו **נוהל מס' 5.2.2008** - נוהל לבחינת הבקשה להתאזרחות, מכוח נישואין לבן זוג בעל אזרחות ישראלית, הוא **"נוהל הטיפול במתן מעמד לבן זוג זר הנשוי לאזרח ישראלי"**. בהתאם להוראות נוהל זה תינתן אשרת ב/1 רק לאחר הצגת מלוא מסמכי הסף הנדרשים בנוהל כשהם מאומתים ומתורגמים.

על-פי הנוהל, אישור הבקשה נעשה בהליך מדורג, בכפוף לבדיקה מקיפה, הכוללת גם ראיון אישי, בדבר כנות הקשר בין בני הזוג והמשך קיומו; בדיקת מרכז חייהם של המבקשים בישראל, והיעדר מניעה ביטחונית או פלילית לאישור הבקשה. **סיומו של ההליך, בתום ארבע וחצי שנים, במתן אזרחות לבן הזוג הזר, ככל שיימצא כי אכן מתקיימים התנאים הנדרשים, ובהתאם לבקשה מתאימה שתוגש (בג"ץ 1188/10 ילנה פוזרסקי (האם) נ' משרד הפנים, פסקה 40 לפסק דינה של כב' המשנה לנשיאה (כתוארה דאז), לימים הנשיאה מרים נאור (פורסם בנבו, 2013); עניין בדולב, שם; עע"מ 119/12 קלרה סרמיאנטו נ' משרד הפנים, פסקה 5 לפסק דינו של כב' השופט ניל הנדל, פורסם בנבו, 2012).**

הנוהל השני, שאזכירו למען השלמת התמונה, הינו נוהל ידועים בציבור **"נוהל מס' 5.2.0009 הטיפול במתן מעמד לבני זוג של ישראלים לרבות בני אותו המין"**, אשר קובע הוראות בדבר הסדרת מעמדו של זר שהינו בן-זוג של אזרח ישראלי או בעל רישיון לשיבת קבע בישראל, כאשר בני הזוג הינם ידועים בציבור ואינם נשואים.

קיימים הבדלים בהליכי הבדיקה שבין שני הנהלים - נוהל בני זוג נשואים ונוהל ידועים בציבור, כאשר הנימוק לכך (כפי שנקבע בעניין אורן, פסקה 23 לפסק הדין), הינו כי:

"בעוד קשר של נישואין ניתן לזיהוי בקלות על פי אקט פורמאלי מכוון, זיהוי של קשר של ידועים בציבור מחייב בחינה עובדתית של טיב ונסיבות הקשר, על מנת לקבוע האם מתקיימים תנאי הסף - הגמישים כשלעצמם - בדבר חיים משותפים כבעל ואשה וניהול משק בית משותף".

עם זאת, נקבע כי נישואין אינם מקנים זכויות אוטומטיות לאזרחות (שם, בפסקה 32):

"זר הנישא לאזרח ישראלי, אינו קונה - בעצם נישואיו - זכות להתאזרחות, ושר הפנים סמכותו עמו להיעתר או שלא להיעתר לבקשת התאזרחות המוגשת לו בידי אותו בן-זוג זר".

הובהר כי **"קשר הנישואין, כשלעצמו, מהווה אך ורק נקודת מוצא ראשונית מאוד לבחינת כנות הקשר הזוגי"**, ולכן קיים הליך מדורג גם בנוגע לבני זוג נשואים (עניין אורן, פסקה 20 לפסק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

הדין). במקרה שלנו בו המערערים נשואים, לכאורה נקודת המוצא הייתה אמורה להיות קלה יותר.

הזכות לחיי משפחה

46. על הזכות לזוגיות וחיי משפחה עמדתי בהרחבה בפסק דיני בעמ"נ (מינהליים ת"א) 4789-12-16 יעל איזנברג נ' רשות האוכלוסין וההגירה (פורסם בנבו 11.09.2019, להלו: עניין איזנברג), ואחזור כאן על עיקרי הדברים, כפי שהובאו שם.

הזכות לזוגיות ולחיי משפחה הוכרה באמנות בינלאומיות רבות (ראו: סעיף 16(1) להכרזה האוניברסלית בדבר זכויות האדם, 1948; סעיף 12 לאמנה האירופית בדבר זכויות האדם; סעיף 2.23 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, 1966 (לסקירה ראו: אמנון רובינשטיין, "הזכות לנישואין", **עיוני משפט** ג', 433 (תשל"ג-1973); עוד ראו: Yuval Merin, "The Right to Family Life and Civil Marriage under International Law and its Implementation in the State of Israel", **Boston College Int'l and Comp. L. Rev.**, 28 (1) 79 (2005).

הזכות לחיי משפחה הוכרה גם בשיטתנו כזכות יסוד חוקתית הקשורה בטבורה לכבוד האדם. שמירה על שלמות המשפחה אף הוכרה כחלק מתקנת הציבור בישראל (בג"ץ 693/91 ד"ר מיכל אפרת נ' הממונה על מרשם האוכלוסין, פסקה 37 לפסק דינו של כב' השופט (כתוארו דאז), לימים הנשיא אהרן ברק, פ"ד מז(1), 749), וכחלק מזכויות היסוד של הפרט (עע"מ 1038/08 מדינת ישראל נ' חסין געאביץ, פסקה י"ז לפסק דינו של כב' השופט (כתוארו דאז), לימים המשנה לנשיאה אליקים רובינשטיין, פורסם בנבו, 2009, להלן: עניין געאביץ; בג"ץ 466/07 ח"כ זהבה גלאון מר"צ-יחד נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד סה(2) 44 (2012); עע"מ 9102/12 טטיאנה קוזמינה נ' משרד הפנים רשות האוכלוסין וההגירה ומעברי הגבול, פסקה 22 לפסק דינו של כב' השופט עוזי פוגלמן, פורסם בנבו, 2014; בג"ץ 9261/16 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים בירושלים, פסקה נ' לפסק דינו של כב' המשנה לנשיאה אליקים רובינשטיין, פורסם בנבו, 2017; כמו כן ראו דפנה הקר ורוני ליברזון, "משפחות חוצות גבולות בישראל: בין האתנוס לאינדיבידואליזם ולגלובליזציה", **המשפט טו(2)**, תשע"א, 509).

בבג"ץ 2355/98 ישראל סטמקה נ' שר הפנים, פסקה 58 לפסק דינו של כב' השופט (כתוארו אז), לימים המשנה לנשיא מישאל חשין, פ"ד נג(2) 728 (1999); להלן: עניין סטמקה) נקבע (בדעת רוב):

"ענייננו-שלנו, נזכור, נסב על זכות-יסוד שקנה היחיד – כל יחיד – לנישואין ולהקמת משפחה. למותר כי נזכיר שזכות זו הוכרה באמנות בין-לאומיות המקובלות על הכול; ראו: סעיף 16(1) להכרזה האוניברסלית בדבר זכויות האדם, 1948; סעיף 12 לאמנה האירופית בדבר זכויות האדם; סעיף 2.23 לאמנה הבינלאומית בדבר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

זכויות אזרחיות ומדיניות, 1966. ...אכן, עוצמתה של הזכות והקרינה החזקה הבוקעת מתוכה מחייבות היו, כמו-מעצמן, כי האמצעי שמשרד הפנים יבור לו יהיה רך ומתון מן האמצעי הקשה והדרסטי שהחליט להחזיק בו. ונתקשה שלא להסיק כי המשיבים התעלמו לחלוטין – או ייחסו אך משקל זעיר – לזכויות-יסוד אלו של היחיד לנישואין ולהקמת משפחה. אם אלה דברים אמורים בן, כל-שכן ייאמרו הם על האזרח הישראלי השותף לנישואין".

בפסק דין זה הכיר בית המשפט בזכות אזרחי המדינה לבחור להם את בני זוגם כרצונם, וקבע שחובתה של המדינה להגן על זכות זו, כאשר הדגש הוא על זכותו לחיי משפחה של האזרח הישראלי (שם, בפסקה 73 לפסק הדין):

"מדינת ישראל מכירה בזכותו של האזרח לבור לו בן-זוג כרצונו ולהקים עמו משפחה בישראל. ישראל מחויבת להגנה על התא המשפחתי מכוחן של אמנות בין-לאומיות (ראו: סעיף 10 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות, 1966, וסעיף 1.23 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, 1966); והגם שאמנות אלו אינן מחייבות מדיניות זו-או-אחרת בנושא של איחוד משפחות, הכירה ישראל – הכירה ומכירה היא – בחובתה לספק הגנה לתא המשפחתי גם על דרך מתן היתרים לאיחוד משפחות. כך סיפחה עצמה ישראל לנאורות שבמדינות, אותן מדינות המכירות – בכפוף לסייגים של ביטחון המדינה, שלום הציבור ורווחת-הציבור – בזכותם של בני משפחה לחיות בצוותא-חדא בטרטוריה שיבחרו בה".

כן ראו בעניין זה בג"ץ 7339/15 האגודה לשמירת זכויות הפרט נ' משרד הפנים, פורסם בנבו, 2017, בפסק דינה של כב' השופטת ענת ברוך). עמד על הדברים לאחרונה כב' השופט דוד מיןץ בבג"ץ 8297/15 אבנר הררי נ' שירות בתי הסוהר (פורסם בנבו, 18.08.2019, בפסקה 34 לפסק דינו):

"הפסיקה הכירה בזכות לחיי משפחה כזכות המצויה בגרעין המושג כבוד האדם, כזכות שהיא "מיסודות הקיום האנושי, וקשה לתאר זכויות אנוש שתשוויה לה בחשיבותן ובעוצמתן" (בע"מ 377/05 פלונית ופלוני ההורים המיועדים לאימוץ הקטין נ' ההורים הביולוגיים, פ"ד ס(1) 124, 185 (2006)....הזכות "משקפת את תמצית הווייתו של האדם ואת התגלמות הגשמת עצמיותו" (בג"ץ 7052/03 עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' שר הפנים, פ"ד סא(2) 202, 497 (2006))"

מעמדה החוקתי של הזכות לחיי משפחה, הכרוכה בזכות לכבוד האדם, הוכר פה אחד ע"י כלל שופטי ההרכב המורחב בבג"ץ 7052/03 עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' שר הפנים, פ"ד סא(2) 202 (2006) ולהלן: עניין עדאלה) ובלשונו של כב' המשנה לנשיא, השופט מישאל חשין (שם, בפסקה 47 לפסק הדין):

"הזכות לנישואין ולקיוםם של חיי משפחה, ובכלל אלה זכותו של קטין להיות עם הוריו, מהווה תשתית לקיומה של חברה. התא המשפחתי הוא תא היסוד של החברה האנושית, ועליו נבנית חברה ומדינה. אין פלא בדבר, אפוא, שהזכות לחיי משפחה הוכרה בקהילה הבינלאומית כזכות יסוד. כך גם במשפט ישראל....הגם שזכות זו, הזכות לנישואין ולקיוםם של חיי משפחה, לא זכתה להימנות מפורשות עם זכויות היסוד שהוכרו מפורשות בחוקי היסוד, נסכים כולנו - נסכים ונצהיר - כי נגזרת היא, נגזרת מן הראשונות במלכות היא, מכבוד האדם. והזכות לנישואין ולקיוםם של חיי משפחה גוזרת מעצמה, כדבר הלמד מעניינו, זכותו של אזרח ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

להתגורר עם בני משפחתו בישראל, וחובתה של המדינה כלפי האזרח לאפשר לו לממש זכותו לחיות עם בני משפחתו בישראל.... עד כאן - הזכות לנישואין והזכות העקרונית הקנויה לאזרח ישראל לחיות עם משפחתו בישראל".

כב' הנשיא ברק בפסק דינו התמקד בזכותו של בן הזוג הישראלי להתחתן עם בן זוג תושב ה"אזור", וזאת בנפרד ובמנותק משאלת מעמדו של ה"זר" בפני עצמו (פסקה 17 לפסק דינו של כב' הנשיא אהרן ברק):

"במרכז העתירות שלפנינו עומד בן הזוג הישראלי. השאלה העיקרית הניצבת בפנינו הינה, אם זכויותיו החוקתיות של בן הזוג הישראלי נפגעו שלא כדין. השאלה הינה, אם זכויות שהוענקו לו בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו נפגעו שלא כדין. לאור מרכזיות זכותו של בן הזוג הישראלי ולאור מסקנתי באשר להפרת זכותו של הישראלי, אינני מוצא לנכון לדון בזכויותיו של בן הזוג הלא-ישראלי (הזר) .... אכן, אפילו נפגעו זכויותיו של הזר על פי דיני זכויות האדם הבינלאומי ודיני זכויות האדם ההומניטריים – ואפילו נפגעו זכויותיו של הישראלי עד כמה שהן מעוגנות רק בדינים אלה – ואיננו נוקטים בשאלות אלה כל עמדה – פגיעה זו נעשתה מכוח חוק האזרחות והכניסה לישראל. חקיקה מקומית מפורשת יש בכוחה, מנקודת המבט הישראלית הפנימית, לפגוע בזכויות המוענקות בדין הבינלאומי. עד כמה שדין אחרון זה מהווה משפט בינלאומי מינהגי, אין בכוחו להתגבר על דבר חקיקה ישראלי הפוגע בו במפורש. לא כן לעניין זכותו של בן הזוג הישראלי על פי חוקי היסוד. עד כמה שעומדות לו זכויות על פי חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, אין חוק רגיל (כגון חוק האזרחות והכניסה לישראל) יכול לפגוע בו כדין, אלא אם כן הוא מקיים את דרישותיה של פסקת ההגבלה. זהו הביטוי המובהק להיותה של ישראל דמוקרטיה חוקתית. כך נהגנו לעניין זכויותיהם של הישראלים שפוננו מחבל עזה .... על פי אותה מערכת נורמטיבית עלינו לבחון את זכויותיהם החוקתיות של בני הזוג הישראליים, עד כמה שחוק האזרחות והכניסה לישראל פוגע בהן. כמובן, אין להתעלם מבן הזוג הזר. יש להכיר בזכויותיו שלו, ובהשפעתן על חייו שלו ועל חיי בן זוגו הישראלי. עם זאת, מהבחינה המשפטית האנאליטית נתרכז בבן הזוג הישראלי, שכן הוא נושא באמתחתו את חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו" (הדגשה הוספה – מ' א' ג').

פסק דין זה והעמדה שהביע בו כב' הנשיא אהרן ברק זכו להתייחסות נרחבת ולביקורת בספרות.

כך, במאמרו של יגאל מרזל "על שיקול דעתו (הרחב) של שר הפנים לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952" ספר אדמונד לוי (אוהד גורדון עורך, 2017), דן המחבר בהצדקות העיקריות לשיקול הדעת הרחב של שר הפנים בסוגיות הכניסה לישראל ומעמד בישראל, אשר במרכזן ריבונות המדינה והתפיסה שלפיה אין זכות למעמד ל"זר" (מבקש המעמד) ככזה. היינו: אין לזר זכות להיכנס לישראל או לשהות בה שלא כדין, ומשאין זכות לזרים הרי שמנגד גם אין כל חובה למדינה כלפיהם, וממילא עומד לה שיקול דעת רחב בהענקת רישיונות שהייה בישראל ובמניעת כניסתם של זרים לשטחה (שם, בעמ' 258). עם זאת, בהמשך עומד המחבר על כך כי טיעון היעדר הזכות אינו טיעון מוחלט, שכן במישור העקרוני ניתן לטעון בהקשרים שונים כי גם לזר יש זכויות, בין אם חוקתיות ובין אם אחרות, זכויות שכנגדן עומדת חובת המדינה. כך לדוגמא גם אם אין קנויה זכות להיכנס לישראל ולהישאר בה מקפידים בתי המשפט על קיומו של הליך הוגן (מהלך שניתן לבסס, בין היתר, על חובת הרשות המנהלית עצמה לנהוג בסבירות ובמידתיות, כחובה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

עצמאית שאינה עומדת בהכרח כנגד זכות יסוד של הפרט) (שם, עמ' 258). כמו כן עומד המחבר על כך שטיעון נגד נוסף לטיעון היעדר הזכות נוגע לקשר עם אזרח או אזרחית ישראלים (עמ' 259):

"קיים קושי בהתבוננות על שאלת מעמדו של ה"זר" רק במשקפי זכותו שלו או היעדר זכותו. כך הדבר שכן לא פעם מעמדו של ה"זר" ושאלת זכותו לאשרת כניסה או לרישיון ישיבה לפי חוק הכניסה הם נגזרת של מעמדו של אחר (הוא ה"מזמין"). הכוונה היא לאותם מקרים שבהם קיים קשר – או קיימת זיקה-בין ה"זר" לבין בעל מעמד בישראל (אזרח, תושב או בעל מעמד אחר בדיון). אז מתעוררת לעיתים השאלה לא מהי זכותו של הזר להיות בישראל אלא מהי זכותו של בעל המעמד בישראל לכך שהזר יקבל מעמד בישראל. כך למשל מכוח יחסי הורים וילדים או מכוח קשרי נישואין וכיו"ב. ראייה זו את מעמד ה"זר" אינה יכולה במקרים להותיר את שיקול דעתו של שר הפנים כ"רחב" ביחס ל"זר", כשהוא מנותק כביכול משיקול דעתו של השר כלפי בעל המעמד בישראל. כל זאת אפילו אם אין "זכות" לבעל המעמד בישראל ליצור מעמד עבור ה"זר", ואפילו אם אין די ברצונו של ה"זר" להיות בקירבה לאזרח ישראל או תושב ישראל כדי ליצור לו מעמד וממילא, בסופו של דבר, אם היעדר הזכות של ה"זר" היא ההצדקה לשיקול דעתו הרחב של שר הפנים, יש מלכתחילה קטגוריות של מצבים וזיקות שבהן הצדקה זו חלשה יותר בגלל זכותו של בעל מעמד מקומי שהוא ה"מזמין". (הדגשות במקור – מ' א' ג').

העמדה השמה במרכז את זכויות בן הזוג הישראלי הובעה אף בעניין געאביץ ע"י כב' הנשיאה דורית בייניש:

"עוד מבקשת אני להעיר כי אותה תפיסה גורפת הבאה לידי ביטוי בטיעוני המדינה, לפיה מכח ריבונותה לא מוטלת על המדינה חובה משום סוג כלפי אדם בשל היותו זר אינה מקובלת עוד. דבר יום ביומו באים בפנינו ענייניהם של זרים אשר זכויותיהם הבסיסיות נפגעות. כך בין אם מבקש הזר להישאר בתחומה של המדינה מטעמים של "איחוד משפחות", בין אם מטעמי מקלט הומניטרי ובין אם מנסיבות ייחודיות אחרות. בעידן הנוכחי הולכת וגדלה המודעות לזכויות האדם באשר הוא אדם ומדינות רבות כאשר הן דנות בהגבלות על הגירה מתמודדות עם בעיות הכרוכות בזכויותיהם של הבאים בשעריהן. שהייתו בישראל וזכויותיו של הזר נבחנות, איפוא, בהתאם לנסיבות עניינו הקונקרטיים. גישה זו משליכה מטבע הדברים על מערכת האיזונים המחייבת את רשויות השלטון, הנדרשות לאזן בין זכויותיו של הזר לבין אינטרסים ציבוריים נוספים, וביניהם האינטרס הציבורי בשמירת ריבונותה של המדינה לקבוע מי הם אלו אשר יבואו בשעריה .... בכל מקרה, וכפי שהרחיב חברי, בסוגיית איחוד המשפחות, שהיא העומדת לדיון לפנינו, כבר הבהרנו כי ממילא הזכות היא של האזרח או התושב הישראלי העלול להיפגע מהחלטה שלא ליתן היתר שהיה או מעמד לבן זוגו ...."

העולה מן המקובץ הוא הכרה בזכות לזוגיות ולחיי משפחה כזכות חוקתית מהמעלה הראשונה.

חיי משפחה אל מול שיקולי המדינה מי יבוא בשעריה

47. ההכרה בזכות לחיי משפחה, על פניה מאפשרת לאזרח של מדינה להביא למדינת אזרחותו, בן או בת זוג ממדינה אחרת. זאת, בהתבסס על האמנות השונות בדבר זכויות האדם, שקבעו, כאמור, לפני שנים, את הזכות להינשא ולהקים משפחה. הכרזת האום על זכויות האדם, בסעיף 16 קובעת את הזכות של כל אדם שהגיע לפרקו: "לבוא בברית הנישואין ולהקים משפחה, ללא

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

כל הגבלה מטעמי גזע אזרחות או דת". מימוש הזוגיות וחיי המשפחה תלויה, בעיקרה, באפשרות לחיות באותה מדינה.

תהליך הגלובליזציה, ניידות גוברת של אנשים בין מדינות לצרכי לימודים, תיירות, ובעיקר הגירה המונית של פליטים ומהגרי עבודה, מגדילה את ההטרונות החברתית ומביאה למפגשים בין המהגרים לאזרחי המדינות אליהן מגיעים המהגרים. כדרכו של עולם, במפגשים אלו, נוצרות היכרויות, מתפתחת זוגיות, נהרים ונולדים ילדים, וקמות משפחות (על תהליכי הגלובליזציה, הגירת העבודה והסיבות לכך ראו עופר סיטבון, "מקומם של בתי-המשפט בישראל ובצרפת בעיצובה של המדיניות כלפי מהגרי עבודה", **משפט וממשל** י' תשס"ז, בעמ' 279).

זוגות ומשפחות אלו נמצאים בצומת בין חיי המשפחה לדיני ההגירה. צומת זו בין גלובליזציה הגירה ומשפחה, שכונתה הארץ הלא נודעת "terra incognita" ע"י הסוציולוגים Ulrich Beck and Elizabeth Beck-Gernsheimn, **Distant Love** 7 (2014), שכן בתחום זה יש מעט כתיבה אקדמית (ראו לעניין זה: Daphna Hacker, **Legalized Families in the Era of Bordered Globalization**, 2 (2017), להלן: **הקר, משפחות בעידן הגלובלי**).

צומת זו, מעוררת דילמות בין הגנה על זכויות מיעוטים, מהגרים ופליטים וזכויות האזרחים לזוגיות וחיי משפחה לבין הצורך הלגיטימי של המדינה לפקח על ההגירה לשטחה, גם כשמדובר בהגירה לצרכי נישואין, זוגיות והקמת משפחה. בצומת זו מתנגשים הפרטי, הזוגיות האהבה והחיים המשותפים, עם הציבורי, דיני ההגירה. שאלת האזרחות או התושבות היא במישור הציבורי, הזוגיות בפרטי ביותר.

עם זאת, ככלל המשפט הבינלאומי מאפשר למדינות להחליט מי יבוא בשעריהן, למעט במקרה של פליטים (ראו: Ayelet Shachar, "The Worth of Citizenship in an unequal World", **Theoretical Inquiries in Law** 8 (2), 367, 377 (2007). כך נקבע **בעניין איתן** (פס' 51):

"השאלה מי יורשה להיכנס לתחומי המדינה היא שאלה בעלת אופי ריבוני מובהק. למדינה פררואטיבה רחבה לקבוע מי יבוא בשעריה, לכמה זמן ובאילו תנאים, באופן שיאפשר את פעילותה התקינה ואת ההגנה על זכויות אזרחיה ותושביה".

בפועל, הרצון לשלוט בגבולות, והרצון של המדינות להחליט מי ייכנס בשעריהן, הביאה להפרדה בין הזכות לחיי משפחה, לבין הזכות של אדם במדינת אזרחותו (ראו בהרחבה לעניין זה **הקר, משפחות בעידן הגלובליזציה**, בעמ' 158, והאסמכתאות הרבות שם).

כך, סעיף 8 לאמנה האירופית על זכויות האדם מ-1950 קובעת את הזכות לחיי משפחה, אך בית הדין האירופי לזכויות אדם קבע כי בני זוג בעלי אזרחות שונה רשאים לגור יחד, אך לא קבע באיזו ממדינות המוצא הם יוכלו לעשות כן. בית הדין הכיר בזכותן של מדינות לסרב לקבל אליהן

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1 בני זוג של אזרחיהן מטעמים של שהייה בלתי חוקית, בטחון, קשרים עם מדינת המוצא ועוד.
2 היינו, המדינות הפכו את הזכות לחיי משפחה ככזו שניתן להגביל משיקולים לאומיים. **הקר,**
3 **משפחות בעידן הגלובליזציה,** מציגה בספרה (החל בעמ' 159 מספר טכניקות בהן מדינות נוקטות
4 כדי לצמצם הבאת בני זוג לארצם (עוד ראו לעניין זה: Nora V. Demleitner, "How Much do
5 Western Democracies Value Family and Marriage? Immigration Law's Conflicted
6 (Answers", **Hofstra L. Rev.** 32 (1) 273 (2003)).

7
8 מהמחקרים עולה כי המדינות המפותחות, מנסות להרחיק בני זוג ממדינות מתפתחות (**הקר,**
9 **משפחות בעידן הגלובלי,** עמ' 192):

10 **"The current hostility toward immigration from developing countries**
11 **creates a paradox in which family relations, which are supposed to be**
12 **valued and promoted for their intimacy and care become highly**
13 **regulated and open to public scrutiny and suspicion".**
14

15
16 בארץ מתחדדות שאלות אלו לאור העובדה שדיני ההגירה אינם מוסדרים באופן קודיפיקטיבי
17 בחקיקה הישראלית, אלא פזורים בדברי חוק, החלטות ממשלה ונהלים של הרשות, שחלקם אינם
18 נותנים תשובה לבעיות המתעוררות בחיי היום יום (לפירוט ראו: טלי קריצמן-אמיר, "תפקידו של
19 בית המשפט בעיצוב מדיניות המקלט של מדינת ישראל" **מעשי משפט** ה', 175, 176 (2013)).
20

21 לאור מרכזיותה של הזכות לחיי משפחה, יש לשלול אותה רק במקרים חריגים. על כן הכלל צריך
22 להיות שיש לאפשר לאזרח הישראלי חיי משפחה במדינתו שלו, עם כל בן אן בת זוג בהם יבחרו.
23 רק במקרים חריגים יש לשלול זכות זו.
24

25 **הזכות לחיי משפחה וזוגיות – כל משפחה וכל זוגיות**

26 48. הדרישה כי הקשר בין בני הזוג יהיה כן, כתנאי להסדרת מעמדו של בן הזוג וכתנאי
27 להתאזרחותו

28 בסוף ההליך, היא דרישה סבירה. תכליתה של הזכות להסדרת מעמד בישראל היא, כאמור, הגנה
29 על התא המשפחתי ועל הזכות לחיי משפחה. מובן שבהעדר קשר כן או נישואי אמת, רציונל זה
30 אינו מתקיים. הזכות לחיי משפחה נתונה לבני זוג, ולא למי שנישאו בנישואין פיקטיביים
31 שבבסיסם לא עומדים יחסי זוגיות. אולם, מערער זה, ומבחנית הליכים אחרים עולה, כי לרשות
32 תפיסה אחידה של זוגיות, שכאשר אינה מתקיימת מוטל ספק בכנות הקשר.
33

34 יונתן ברמן, בחיבורו: **המבוכ, הגירה מעמד וזכויות אדם** (שנכתב בשיתוף האגודה לזכויות
35 האזרח, המוקד לפליטים ולמהגרים ורופאים לזכויות אדם, 2015, להלן: **ברמן, המבוכ**), מפרט
36 לעניין זה (שם, בעמ' 14):

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

על מנת להוכיח את כנות הזוגיות ביניהם נדרשים בני זוג להציג בפני משרד הפנים שוב ושוב לאורך שנות ההליך המדורג מסמכים המוכיחים את חייהם המשותפים, כמו חוזה שכירות משותף לדירת מגורים, חשבונות הרשומים על שם שני בני הזוג, תמונות מחיי הנישואין, מכתבים של חברים ובני משפחה, אישורים על קיומו של חשבון בנק משותף וכיוצא באלה. נוסף על הצגתן של ראיות מסוג זה, נדרשים בני הזוג לעבור ראיונות, שבהם הם נשאלים אודות חייהם הפרטיים, לרבות חקירות אודות פרטים אינטימיים בחייהם.

אלא שכל חריגה ממה שנתפס על ידי פקידי רשות האוכלוסין וההגירה כחיי זוגיות נורמטיביים עלולה להוביל אותם למסקנה בדבר פיקטיביות הקשר. זוגות החולקים מטעמים כלכליים, דירה עם אחרים עשויים להיתפס כמי שאינם מקיימים קשר כן; מי שאינם מכירים באופן אישי את קרובי משפחתם של בן הזוג (אם משום שבני המשפחה אינם מקבלים את הזוגיות עם אדם בן דת אחרת או לאום אחר, אם משום שהקשר המשפחתי רופף, אם משום שבני המשפחה אינם שוהים בישראל, ואם בשל אחת ממספר כמעט אינסופי של סיבות אפשריות שמקורן במורכבותם של יחסים משפחתיים), נתפסים כמי שאינם מקיימים זוגיות של אמת.

מקרים נוספים שבהם מוטל ספק בכנות הקשר בין בני זוג נשואים מתעוררים כאשר מצבם הכלכלי של שני בני הזוג או אחד מהם או מעמדו הזמני של בן הזוג ה"זר" מייצרים סיטואציות הנתפסות על ידי משרד הפנים כחשדות. זוגות שאין להם חשבון בנק משותף; מקרים שבהם בן הזוג הישראלי הוא היחיד שחתום על הסכם שכירות של דירת המגורים המשותפת או היחיד שעל שמו רשומים חשבונות מים, ארנונה וחשמל – כל אלה הופכים זוגות לחשודים בקיומו של קשר פיקטיבי.

בני זוג הנוהגים לצאת מעת לעת לבילויים עם חברים ללא בן הזוג, נתפסים לעתים כמי שנישואיהם פיקטיביים. מי שאילוצים כלכליים או אחרים דוחקים אותם למגורים בהסדרים החורגים מן הנורמה שרשות האוכלוסין מצפה לה, נתפסים כרמאים. כך למשל בני זוג, המחזיקים דירות נפרדות ולנים באותה דירה רק חלק מימות השבוע בשל תעסוקה באזורים גיאוגרפיים שונים, נתפסים כמי שמקיימים קשר בעל ערך פחות. זוגיות של ישראלים עם עובדות סיעוד הלנות חלק מימות השבוע אצל מעסיקיהן, גם היא מתכון לחשדות בדבר כנות הקשר. כאמור, בני זוג, שמבקשים להתחיל בהליך המדורג או שמצויים בעיצומו, נשאלים שאלות אינטימיות על ההרגלים של בני זוגם, ובכלל זה מתבקשים למסור פרטים אודות סידורי השינה שלהם, הרגלי האכילה והבילוי שלהם וכיוצא באלה. סתירות – אמיתיות או מדומות – בפרטים הנמסרים לרשות האוכלוסין וההגירה מעוררות גם הן חשד בדבר פיקטיביות הקשר ועלולות להביא להפסקת ההליך המדורג או לעיכוב בהתקדמותו. פערי גילאים בין בני הזוג מביאים אף הם לחשד בדבר פיקטיביות הקשר.

מקרים רבים מצביעים על כך שחלק מפקידי משרד הפנים מחזיקים, לפחות לצורך קבלת החלטותיהם המקצועיות, בתפיסה רומנטית למדי ביחס לזוגיות. כל חשד כי הקשר הזוגי מבוסס לא רק על "אהבה", אלא שמעורבים בו גם שיקולים אחרים הנוגעים לנוחיות אישית או כלכלית, מעמידים בספק את כנות הקשר בעיני פקידי הרשות. במקרה קיצוני אחד נתקלנו במסגרת הנימוקים לדחיית בקשה להסדרת מעמד מכוח זוגיות בקביעה כי מבקשת המעמד הסבירה כי היא נכנסה לקשר זוגי משום שחשה בודדה ורצתה להפיג את בדידותה. רשות האוכלוסין וההגירה עטה על האמירה כמוצאת שלל רב, והחליטה כי אם ביסודם של יחסי זוגיות עומד רצון שלא להיות לבד, הרי שהם אינם יחסים כנים, המזכים במעמד בישראל."

(הדגשות שלי – מ' א' ג')

הרשות בתגובה המצורפת לדו"ח, התייחסה לנושאים אחרים שהועלו בו אך לא לעניין זה של ההליך המדורג ובחינת כנות הקשר.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

49. במקרה שלפניי עלו שלושה נימוקים לאי כנות הקשר. הראשון והמרכזי להטלת ספק בזוגיותם של המערערים הייתה העובדה שהם אינם ישנים יחד. זאת, על אף שהמערער פירט, במענה לשאלות חודרניות, חטטניות ובעייתיות לכשעצמן, כי הם חיים חיי אישות, אלא שבשל פגיעת הראש שלו הוא מתקשה לישון, ועל כן ישן בחדר נפרד. הנימוק השני היה העדרו של חשבון בנק משותף, והשלישי נסיעות לחו"ל בנפרד, על אף שניתנו לכך הסברים הגיוניים וברורים.

על אף שהמערערים שלפניי הסבירו את האילוצים שהביאו אותם לבחור לנהל כך את חיי הזוגיות שלהם, אני סבורה, כי גם ללא הסברים כאלה, יכולים בני זוג לבחור כיצד לנהל את חייהם המשותפים, וכי יש להבהיר לרשות האוכלוסין וההגירה כי הזכות לחיי משפחה כוללת זוגיות על גווניה ופניה הרבים והשונים, לרבות בני זוג המעדיפים לישון בנפרד, ולנהל חשבונות בנק בנפרד.

על פי המסופר רחל אשתו של רבי עקיבא, עודדה אותו ללכת ללמוד תורה, והוא עזב אותה והלך ללמוד בבית המדרש במשך שנים-עשרה שנה בעוד היא וילדיה חיים חיי עוני ומחסור, ומשחזר, הורתה לו להמשיך וללמוד 12 שנים נוספות. האם רשות האוכלוסין הייתה מכירה בכנות הקשר ביניהם?!

יובל מרין, בחיבורו על התמורות בקשר בין אהבה ונישואין – השלכות משפטיות ומגדריות, בתוך: **משפטים על אהבה, משפט חברה ותרבות**, 227 (ארנה בן נפתלי וחנה נוה עורכות, 2005), עומד על השינויים שחלו בהתייחסות למוסד הנישואין לאורך ההסטוריה (שם בעמ' 254 :

"לאורך ההיסטוריה חל תהליך של הידוק הפיקוח הממלכתי על הנישואין, הם הלכו ונעשו פחות ופחות עניין פרטי, ובכך נהפכו "ממנהג למשפט". במקביל, ובאופן בלתי תלוי, התחולל שינוי נוסף: אהבה רומנטית נעשתה ההצדקה המקובלת הראשונה במעלה להתקשרות בברית הנישואין ולקיום קשר הנישואין, ודאי שהצדקות קודמות, כגון ענייני כספים או ילודה, לא נעלמו ממערכת הגורמים לנישואין, אבל האהבה – כמטרה ראשונית בנישואין נעשתה אידאל"

ומבהיר כי כיום, יש לעמוד על חופש הבחירה כיצד לנהל את החיים הזוגיים בעמ' 252 :

"במאה העשרים ואחת... ברוב מדינות המערב הנישואין מתפרשים כיום כמוסד משפטי, חילוני, חוזי ומאחד, הפתוח לרוב בני האדם על בסיס שווה... הנטייה בדיני נישואין היא להימנע מלנסח מוסריות משותפת לכל ההעדפה היא... להותיר מרחב מרבי לבחירה ולהימנע משיפוטיות ערכיים מלבד אלה התומכים בחופש הפרט.... בהקשר זה יש לציין שהתנהגותה בפועל של המשפחה, ברוב החברות המערביות, אינה תואמת בהכרח את הגדרותיה הנורמטיביות. המציאות החברתית מקדימה, על פי רוב, את בתי המשפט ואת המחוקקים.... החופש להינשא זכה בהכרה משפטית כזכות אדם בסיסית" (הדגשה שלי – מ' א' ג')

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

כך, למשל, הכיר בית המשפט העליון בארצות הברית בנישואין של אסירים, וקבע כי אין לשלול את זכותם להינשא, על אף שבפועל אינם חיים כלל יחד. בעניין, **Turner v. Safley**, 482 U.S. 78, 95 (1987), נדונה בשאלה האם רשאית המדינה להטיל מגבלות על נישואי אסירים. הטענה הייתה כי אין מדובר בנישואין אמיתיים שעה שבני הזוג, או אחד מהם מצויים אחרי סורג ובריה ולא חיים במשותף. נקבע כי אין להטיל מגבלה כזו, שכן, גם אם לוקחים בחשבון את המגבלות שמטילים החיים בכלא מאפיינים חשובים של הנישואין ממשיכים להתקיים. כך, ביטויים של תמיכה רגשית ומחויבות פומבית כמו גם מימוש מיני והטבות ממשלתיות (הטבות מטעם הביטוח הלאומי). זאת על הרשות לבדוק.

צבי טריגר, "אהבה ודעה קדומה: על הפרדוקסליות של תופעת הנישואין הבין-דתיים בישראל, בתוך: **עיונים במשפט, מגדר ופמיניזם**, 733, 758 (דפנה ברק-ארז, שלומית יניסקי-רביד, יפעת ביטון ודנה פוג'ץ, עורכות, תשס"ז-2007, להלן: **טריגר, אהבה ודעה קדומה**):

"בעולם המודרני, כמוסד משפטי, המשפחה היא יצירת המדינה, או ליתר דיוק יצירת משפט המדינה. אנשים אוהבים חיים ביחד, מגדלים ילדים, אך לא כל התאים שהם מקימים מוכרים על ידי המדינה כ"משפחה". הצמדת התווית "משפחה" להתארגנות שכזו היא החלטה פוליטית-משפטית...המדינה מנסה להסוות זאת בטענה שמה שהיא מגדירה כמשפחה הוא מה ש"טבעי", אך החוקים יוצרים טבע... החוק עוזר לטבע ומעניש את אלה שאינם טבעיים מספיק..."

כך גם במקרה שלפניי. על הרשות לבחון את כנות הקשר, אולם לא ניתן לקבוע הנחות יסוד, המבוססות על תפיסת זוגיות צרה, וכאשר אלו אינן מתקיימות, לשלול את כנות הקשר. בוודאי כך כשמדובר בזכות יסוד בסיסית וחשובה כמו הזכות לזוגיות ולחיי משפחה.

בדברים אלו אין כדי לומר שיתכן, כי בנסיבות מסוימות שינה בנפרד, או העדר חשבון בנק משותף, יעידו על כך שאין מדובר בקשר אמיתי, אולם על הרשות לבחון את מכלול הנסיבות, לרבות תמיכה רגשית ומחויבות פומבית. במקרה שלפניי, כפי שעולה מהסקירה לעיל, המערערים חיים יחד חיים זוגיים מלאים, חוגגים חגים ואירועים יחד, מבליים בים, יוצאים לחופשות יחד בארץ ובחו"ל, חיי זוגיות מלאים. במקרה זה אין להטיל ספק בכנות הקשר בשל כך שאינם ישנים יחד, או שאין להם חשבון בנק משותף. בנוסף יש להישמר מסטריאוטיפיזציה, שעה שמדובר בנכה (לא סיעודי), ואשתו, שבעברה הרחוק הייתה מטפלת סיעודית, ולהניח הנחות שאין להם כל אחיזה במציאות.

לאחר הדברים האלה ולאורם, אעבור לבחון את התנהלות הרשות.

בדיקת כנות הקשר – התנהלות הרשות

50. בפתח חלק זה אקדים ואדגיש כי בכל הראיונות שנערכו להם ציינו המערערים כי המערער לחם במלחמת יום הכיפורים והפך לנכה צה"ל. כשבאת כוחם החלה לייצגם (החל משנת 2017),

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

היא חזרה והדגישה עובדה זו בכל פנייה לרשות. למרות זאת, איש מעובדי הרשות, לא המראיינים ולא כל אלו שדנו בבקשות והחליטו בהם, לא עצר רגע כדי לחשוב האם זהו הטיפול הראוי בבקשה של נכה צה"ל. איש מכל אלו שלקחו את התיק לידם לא גילה ולו שביב של הבנה או חמלה. ההפך הוא הנכון, דווקא בשל היותו של המערער נכה, ייחסו לשניים מערכת יחסים של מטופל ומטופלת, למרות שלא היה לכך בסיס בחומר הרפואי, או במצבו של המערער שלא נזקק לטיפול סיעודי אלא לתרופות בלבד.

מעבר לצד המשפטי, עליו אעמוד בהרחבה להלן, אני סבורה כי יש להסב את תשומת הלב לכך שהנזקים לשירותי הרשות הם בני אדם, ככלל, בנקודות פגיעות בחייהם, וכך יש להתייחס לבקשותיהם. כך ככלל, כך בוודאי, כאשר מדובר במי שנתן למדינה את גופו ובריאיותו.

51. ועוד אדגיש כי התנהלות הרשות בעניין ההליך המדורג אינה ייחודית למקרה שלפניי. כך עולה משני דוחות שנערכו בעניין. אמנם אין מדובר בדוחות של המדינה, אלא בדוחות של ארגוני החברה האזרחית, אך הם מתבססים על הליכים רבים בבתי הדין לעררים ובבתי המשפט, תוך אזכורם, וכן מזכירים דוחות מבקר המדינה בעניין. הדוח הראשון, משנת 2004: עודד פלר, המיניסטריון – הפרת זכויות אדם בידי מינהל האוכלוסין (האגודה לזכויות האזרח בישראל, נעמה ישובי עורכת, 2004, להלן: פלר, המיניסטריון), שם עומד המחבר על הדברים (בעמ' 29):

"הקניית מעמד של קבע לבן זוגו של האזרח או התושב הישראלי נתפסת בעיני משרד הפנים כעניין של חסד ולא כהגשמתה של זכות יסוד, או בלשונו של משרד הפנים "מחווה הומניטרית" של "איחוד משפחות". ... גם בפני בתי המשפט נצמד משרד הפנים בעיקשות לתפיסה, לפיה הקניית מעמד לבני זוג של אזרחים ישראליים אינה אלא מחווה הומניטרית, ... שיקולים של לאום וגזע בבחירת בני הזוג שאינם ישראלים משמשים חדשים לבקרים ביסוד החלטות משרד הפנים. פקידי המשרד הבכירים אינם מהססים להשמיע קולם בעניינים המצויים בתחומו הפרטי של כל אחד ואחד מתושבי המדינה ואזרחיה. ... ופקידי המשרד משקיעים מאמצים לסכל אפשרות שכן הזוג שאינו ישראלי יזכה למעמד בישראל."

ומוסיף בעמ' 32, תיאורים היפים גם לעניין שלפניי:

"המבקשים לממש את זכותם לחיי משפחה נאלצים לעבור דרך תלאות וייסורים בניסיונם להקנות לבחירי ליבם מעמד חוקי בישראל ולחיות לצדם ביציבות ובבטחון ככל המשפחות. עבור משפחות רבות הקשר עם משרד הפנים הוא השתלשלות עניינים סזיפית – פניות חוזרות ונשנות שאינן נענות, דרישות להשלמת מסמכים המגיעות רק חודשים ואף שנים לאחר הגשת הבקשות, היתקלות חוזרת ונשנית בשירות, בסחבת ובחוסר סבירות קיצוני בפעולות פקידי לשכות משרד הפנים ובהחלטותיהם. "החוטאים" באהבתם למי שאינו ישראלי משלמים מחיר כבד: שנים של ישיבת ארעי ושל חוסר וודאות; קשיי פרנסה הנובעים מהמעמד הנחות והזמני; תלאות המסע בקרביו של המנגנון הביורוקרטי; ימים של אובדן פרנסה ושעות מורטות עצבים בלשכות מינהל האוכלוסין."

(הדגשה שלי – מ' א' ג')

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

52. אם ניתן היה לקוות שהמצב אולי השתפר, דו"ח נוסף משנת 2015, חוזר על עיקרי הדברים.

ברמן, המבוד, עומד על כך בעמ' 9 באופן כללי:

"חרף חובתה של רשות האוכלוסין וההגירה לקיים את כללי המשפט המינהלי, התרבות הביורוקרטית ברשות מתעלמת מכללים אלה לעתים קרובות. רוב ההליכים להסדרת מעמד בישראל אינם קצובים בזמן, והטיפול בהם עשוי להימשך שנים רבות. גם כאשר נקצב זמן לטיפול בבקשות... הרשות אינה עומדת במועדים אלה. חלק מן ההחלטות מתקבלות ללא מתן זכות טיעון מלאה, ורוב ההחלטות הדו"חות בקשות להסדרת מעמד, לוקות בהעדר הנמקה".

ומוסיף, באופן מפורט לגבי ההליך המדורג (בעמ' 13):

"כללי יסוד אלה של הליך ההתאזרחות של בני זוגם של אזרחי ישראל ושל הליך רכישת תושבות של בני זוגם של תושבי קבע הם לכאורה סבירים. אולם בפועל המבקשים לקבל מעמד בהתאם לנוהל נתקלים במהמורות רבות הפוגעות, ולעתים אף מסכלות, את היכולת לממש את הזכויות הקבועות בנוהל.... חשדות ביחס לכנות הקשר מביאים לא רק לדחיית בקשות להסדרת מעמדם של בני זוג של אזרחי ישראל, אלא גם להתארכות הטיפול בבקשות במקרים, שבהם הן אינן נדחות. חשדות בדבר פיקטיביות הקשר בתחילתו של ההליך המדורג יביאו לעיכוב בתחילת ההליך עד להתפוגגותם של חשדות אלה; חשדות כאלה העולים בזמן ההליך, מביאים לעתים להקפאתו. גם אם בסופו של דבר יסתבר כי החשדות בדבר פיקטיביות הקשר היו נטולי יסוד, הדבר לא יביא, ככלל, לקיזוז התקופה שבמהלכה התעכב הטיפול בהליך המדורג מתקופת הארבע שנים וחצי שנקבעה בנוהל. אף על פי שבהתאם לנוהל, לרשות האוכלוסין וההגירה סמכות לקצר את משך ההליך המדורג, ככלל, עיכובים שנגרמו בגלל הרשות עצמה, אינם מביאים להפעלתה של סמכות זו."

53. ההליך שלפניי, כמו גם ההליך בעניין אייזנברג, וההליכים המפורטים בדוחות השונים,

מעידים כי התנהלות זו היא לצערנו הכלל ולא היוצא מן הכלל. טריגר, אהבה ודעה קדומה,

מתייחס להתנגדות לנישואין לבני זוג זרים (שם בעמ' 751):

"ייתכן שאין מדובר אך ורק בחשש מצד הפקידים שמדובר בניסיונות להערים על השלטונות לצורך קבלת מעמד חוקי בארץ, אלא במשהו עמוק יותר: מרגע שהמדינה קובעת מהי "משפחה אמיתית", כל מה שאינו עונה על הכללים הללו אינו "אמיתי".... נישואין אזרחיים בין אזרחי ישראלי יהודי לאזרח לא יהודי אינם יכולים, לפי הגדרת המדינה, להיחשב למשהו "אמיתי".

בין אם זו הסיבה ובין אם לאו, התנהלות זו של הרשות אינה עומדת בכללי המשפט המנהלי.

ואפרט.

חובות הרשות המינהלית

54. רשות האוכלוסין וההגירה רשאית, ואף חייבת לקיים בדיקות של כנות הקשר, כדי לתת מעמד

בישראל רק לבני זוג שאכן מקיימים קשר זוגי כן, ואינם מנצלים לרעה את ההליך. אולם, על

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

הרשות לקיים בדיקות אלו בדרך יעילה והוגנת, מבלי לפגוע מעבר לנדרש בזכות לחיי משפחה.
בחינה שכזו צריכה להיות מבוססת על תשתית ראייתית הולמת, להיערך בזמן סביר ולהיות
הוגנת.

השתלשלות העניינים הארוכה שתוארה לעיל, מצביעה על התנהלות לא ראויה ולא הוגנת מצד
רשות האוכלוסין וההגירה בכל ההיבטים הללו. המערערים מנהלים במשך 10 שנים הליכים
להכרה במעמדה של המערערת. עשר שנים מאז נישאו, בהן אין מחלוקת כי הם חיים יחד.
במקרה הטוב מדובר כאן בבירוקרטיה במריעה, בהעדר חמלה והתייחסות לבאים בשערי
הרשות, ובמקרה הרע, סחבת מכוונת כדי להביא לכך שהמערערת לא תיזכה למעמד על אף חייה
הזוגיים המשותפים כאשתו של המערער. בשני המקרים מדובר בהפרה בוטה הן של חובת
הרשות להתבסס על תשתית עובדתית הולמת, הן של חובת ההגינות של הרשות, על כך אעמוד
להלן.

התשתית העובדתית להחלטה המנהלית

55. הליך מינהלי הוגן מבוסס על כמה אדנים, כשהראשון שבהם הוא תשתית עובדתית להחלטה
המינהלית. אחת התכליות החשובות של המשפט המינהלי היא הבטחת תקינות ההליך שקדם
לקבלת ההחלטה על ידי הרשות. תקינות ההליך היא תנאי לתוקפה של ההחלטה הנובעת ממנו.
החלטה שהיא תוצאה של הליך בלתי תקין תפסל רק מטעם זה.

יפים לעניין זה דבריו של פרופ' יצחק זמיר בספרו **הסמכות המינהלית** כרך ב' פרק 34, עמ' 1119
(מהדורה שנייה, 2011, להלן: **יצחק זמיר, הסמכות המינהלית**):

**"רשות מינהלית סבירה...לא תקבל החלטה אלא על יסוד תשתית של עובדות...
אמנם, שיקול הדעת הוא חופש לבחור בין אפשרויות שונות, אך אין הוא חופש
מוחלט. שיקול דעת אינו קפריזה, רשות מינהלית שמפעילה את שיקול דעתה ללא
בירור העובדות הנוגעות לעניין ומחליטה על יסוד תחושה בעלמא, או שדעתה
נחושה להגיע לתוצאה מסוימת ללא תלות בעובדות המקרה, אינה מפעילה שיקול
דעת כנדרש בחוק. במקרה כזה ניתן לומר על הרשות כי היא פועלת בשרירות".**

מטרת ההליך ההוגן היא הגנה על זכויות האזרח, על הגינות ושוויון. בנוסף, הליך ראוי המבוסס
על תשתית עובדתית הולמת יוליד החלטות יעילות וראויות (אם כי אין די לעניין זה בתקינות
ההליך ויש עילות מינהליות המתייחסות לתוקף ההחלטות כגון סבירות ומידתיות). ההגינות
והסבירות מחייבות שכל החלטה תהיה מבוססת על תשתית של עובדות. **"אין טעם בהחלטה
שנימוקיה סבירים וראויים, אם אין היא מתאימה לנסיבות העובדתיות"** (דפנה ברק ארז **משפט
מינהלי** כרך א 439 (2010, להלן: **ברק ארז, משפט מינהלי**)). לקיומו של הליך הוגן יש חשיבות
מיוחדת בהקשר של ביקורת שיפוטית, שכן הוא מאפשר לבית המשפט לבקר את אופן קבלת
ההחלטה מבלי להתערב, כלל ועיקר בשיקולי הרשות ומבלי לקבוע עמדה לגופו של עניין.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1
2 העובדות שהרשות מתבססת עליהן הן אלו שיביאו את הרשות להחלטת בעניין העומד לפניו. על
3 בית המשפט להזהיר את עצמו לבחון את העובדות, כפי שציין השופט ברק בבג"ץ 297/82 עזרא
4 ברגר נ' שר הפנים פ"ד לו (3) 29 (1983), להלן: עניין ברגר), בפסקה 11 לפסק דינו:

5
6 **"מתוך עיסוקנו בהלכות המשפט נוטים אנו לעיתים להזניח את עובדות החיים, אך**
7 **בלא קביעת עובדות אין משמעות לדין, והשולט על העובדות הוא זה המשליט את**
8 **רצונו על הדין."**
9

10 כב' הנשיא שמגר עמד באותה פרשה על שלבי ההליך המינהלי: איסוף וסיכום הנתונים לרבות
11 חוות דעת מקצועיות נוגדות; בדיקת המשמעויות של הנתונים, ובחינת משמעות של חלופות
12 אחרות וסיכום ההחלטה המנומקת. היינו, החלטה מינהלית צריכה להתקבל בדרך שתבטיח
13 ביסוס עובדתי, הפעלת שיקול דעת ושיקופות (באמצעות הנמקה) (ראו פסקה 3 לפסק דינו, שם).

14
15 בבג"ץ 2013/91 עיריית רמלה נ' שר הפנים, פ"ד מו (1) 271 בפסקה 3 (1991), ציין כב' השופט
16 תיאודור אור לעניין זה:

17 **"הלכה היא, שעל מנת שרשות ציבורית תמלא תפקידה כהלכה, עליה לדאוג**
18 **תחילה שכל העובדות והנתונים יהיו לפניו. באין תשתית עובדתית הולמת, לא כל**
19 **החשוב והנדרש להכרעה בעניין יהיו לנגד עיניה של הרשות."**
20

21 בבג"ץ 987/94 יורונט קווי זהב נ' שרת התקשורת, פ"ד מח (5) 412, 439 (1994), להלן: עניין
22 יורונט) נקבעו כללים לעניין איסוף הנתונים וקביעת העובדות. בית המשפט קבע ארבעה מבחנים
23 לביסוס תשתית עובדתית ראויה. הראשון, איסוף הנתונים צריך להיעשות באופן סביר לפי נסיבות
24 המקרה; השני, השייכות לעניין. היינו, יש להתחשב רק בנתונים רלבנטיים; השלישי, אמינות
25 הנתונים. לפי מבחן הראיה המינהלית, הרשות רשאית לסמוך רק על נתונים שאדם סביר היה
26 סומך עליהם לצורך קבלת ההחלטה הנדונה; ולבסוף, מהותיות הראיות והנתונים. על הנתונים
27 להיות בעלי משקל מספיק לצורך קבלת ההחלטה:

28 **"כלל הוא, כי רשות מינהלית סבירה נדרשת לקבל החלטותיה על יסוד תשתית של**
29 **עובדות... קביעת תשתית העובדות מחייבת קיומם של ארבעה מבחנים: איסוף**
30 **נתונים סביר בנסיבות המקרה; הבחנה, במהלך איסוף הנתונים, בין נתונים**
31 **השייכים לעניין לבין נתונים שאינם נוגעים אליו, תוך דחיית הנתונים מן הסוג**
32 **האחרון; התבססות על נתונים שאדם סביר, או רשות סבירה, היו סומכים עליהם**
33 **לצורך קבלת ההחלטה; וקיום תשתית ראייתית מבוססת במידה מספקת לצורך**
34 **קבלת ההחלטה, על פי מהותה. לצורך מבחן אחרון זה, נתון בידי הרשות המינהלית**
35 **שיקול דעת רחב, להעריך כיד המומחיות הנתונה לה, את המשמעות והמשקל של**
36 **הנתונים שבפניה."**
37

38 בית המשפט הוסיף באותו עניין כי אין מדובר בכללים נוקשים, אלא בכללים למילוי התכלית שהיא
39 הנחת תשתית עובדתית מלאה ואמינה שניתן לבסס עליה החלטה ראויה (עוד ראו בהקשר זה
40 בהרחבה: עניין צור יגאל).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1
2 56. במקרה שלפניי לא עמדה הרשות בחובתה זו, בשלושה היבטים. הראשון, התבססות על
3 "ממצאים" שאינם מפורטים, והתייחסות לנתונים המצביעים על אי כנות הקשר במילים:
4 "למשל", "כמו", "וכו'" או "ועוד", כך שאין כל אפשרות להתייחס אליהם. השני, פירוט עובדות,
5 שכל שנאמר לגביהם הוא שהם "עולים מתייעוד המשיבה" ללא כל אסמכתא; ושלישית, ניתוח
6 הראיונות אינו מאוזן, הן בין התשובות המתאימות (במרבית הפרטים המהותיים) ושאינן
7 מהותיות (מיעוטן חלקם בפרטים שוליים), הן בכך שכל ריאיון מנותח בפני עצמו, ולא מעינים
8 בכלל הראיונות. ואפרט.

9

10 ממצאים לא מפורטים אליהם מצורפים מילים כמו "למשל" "וכו" "ועוד" -
11 57. כפי שהבאתי בהרחבה לעיל, בחלק מההחלטות של הרשות, כמו גם בתגובת הרשות לבית
12 המשפט, הרשות חוזרת על כך כי בידיה "ממצאים" המעידים על אי כנות הקשר, כשלעיתים אין
13 כל פירוט, ולעיתים מצוינת עובדה אחת, כמו למשל העובדה שהמערערים אינם ישנים יחד
14 כדוגמא, כשעולה מכך שיש ממצאים רבים נוספים. כפי שפורט לעיל על הרשות לבסס החלטות
15 מנהליות על ממצאים, תוך פירוט אותם ממצאים, כך שהפונים לרשות יוכלו להתייחס לאותם
16 ממצאים ובית המשפט יוכל לבחון האם פעלה הרשות כדין כשהתבסס על אותן עובדות.

17

18 "כעולה מתייעוד המשיבה" -
19 58. הרשות עושה שימוש בתיבה "כעולה מתייעוד המשיבה", כדי להפנות לעובדות או "תייעוד"
20 נטענים שלא מוצגים ולו לעיני בית המשפט. הרשות, בתגובתה לערעור טוענת במספר מקרים
21 ל"ממצאים" שונים מהם עולה חוסר כנות הקשר, המבוססים על "העולה מתייעוד המשיבה".
22 דווקא אותם ממצאים לא מתועדים, מהווים את התמיכה המרכזית בטענה לאי כנות הקשר. כך,
23 במקרה שלפניי טוענת הרשות כי "כעולה מתייעוד המשיבה" פנה המערער לרשות וביקש להאט את
24 קצב בדיקת הבקשה, כיון שלא היה בטוח בכוונות המערערת, ועוד כי הרשות קיבלה מכתבים
25 מהם עולה כי מדובר בקשר פיקטיבי.

26

27 "כעולה מתייעוד הרשות" אינו מהווה ולו ראייה מנהלית קבילה וזאת בשני מובנים. ראשית, עצם
28 ה"תייעוד" אינו מפורט. האם מדובר בתרשומת של מי מפקידי הרשות? האם מדובר בהודעה
29 כלשהי בכתב, האם התבקש מוסר ההודעה לחתום על הודעתו זו? מה בדיוק אמר במילותיו
30 שלו? ללא כל אלו לא ניתן לבחון את השאלה האם ניתן להתבסס על הדברים. כך גם לגבי מכתב
31 או מכתבים, כמה מהם יש, מי שלח אותם, באיזה תאריך, וכיו"ב. על הרשות, אם ברצונה
32 להסתמך על "תייעוד" כאמור, לדאוג לתעד זאת כנדרש. אם מדובר בדברים שנאמרו, לערוך
33 תרשומת מדויקת שלהם, ולבקש ממי שמסר את הדברים לאשר אותם בחתימתו, או לציין שהוא
34 מסרב לעשות כן. במקרה שמדובר במגיש הבקשה או צד לה, לעמת אותו עם הדברים. כאשר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

מדובר במכתבים, יש לתעד כיצד הגיעו לידי הרשות, מי מסר אותם, מי שלח אותם, ומתי התקבלו. גם במקרה זה נכון לעמת את מגיש הבקשה עם הדברים כדי שיוכל להתייחס לכך.

במקרה שלפניי אם המערער אכן פנה ללשכת הרשות וביקש לא לטפל בבקשה, או להאט את קצב הטיפול בה, מה בדיוק נאמר? האם נערכה תרשומת מדויקת? האם התבקש לחתום על הודעה כזו, ובעיקר, מדוע לא נשאל על כך בריאיון? הדברים אינם מתיישבים גם עם העובדה שהמערער הוציא עשרות אלפי שקלים מקצבת הנכות שהוא מקבל ממשרד הביטחון על טיפול משפטי בבקשה.

אשר למכתב או מכתבים בהם טוענת הרשות, כי נכתב שמדובר בקשר פיקטיבי – אלו לא הוצגו לבית המשפט. גם אם הרשות סבורה כי לא ניתן להעביר זאת לב"כ המערערים (הרשות השיבה בפנייה לב"כ המערערים כי מדובר בהפרת פרטיות), אזי אין כל מניעה כי תציג זאת לפני בית המשפט. גם כאן יש חשיבות מי כתב את הדברים, מה נכתב ובאילו נסיבות. גם לעניין זה לא ברור מדוע המערער לא נשאל על כך בכל שבעת הראיונות שעבר.

לא ייתכן מחד להתבסס על "תיעוד" עלום, ומנגד, לא לאפשר למערערים להתייחס לדברים. על כן אין מקום להתבסס על שני נימוקים אלו של הרשות לביסוס החלטתה לאי כנות הקשר.

ניתוח הראיונות

59. ניתחתי לעיל בפירוט כל ריאיון וריאיון והצגתי את הנושאים בהם ענו המערערים תשובות מתאימות (הרוב בנושאים המהותיים) ואלו שלא (המיעוט, בנושאים שאינם מהותיים). ניתוח הראיונות וה"סתירות" שלטענת הרשות נפלו בהם, מעלה כי הרשות לא עמדה בחובתה כאמור **בעניין יורונט**, לא התייחסה למכלול הריאיון וחיפשה, כמעט בכוח, אי דיוקים או אי התאמות, שכפי שמראה הניתוח לעיל, כלל אינן סתירות, או שמדובר בפרטים שוליים, בעיקר אם מתייחסים לראיונות כמכלול, ולכל ההיבטים בהם ענו המערערים אותן תשובות. במקרים מסוימים ההתייחסות אינה מזמן אמת (כך לאחר שני הראיונות הראשונים לא ניתנה כל החלטה), ונראה כי ניתוח הראיונות נעשה בדיעבד כדי להצדיק החלטות שקיבלה הרשות. בנוסף, לעיתים מדובר בשאלות שמטבען יהיה קשה לזכור אותן, כך, כשהמערערים מתבקשים להתייחס לשעת הטיסה לחתונה, שמונה שנים לאחר הנסיעה. יש לצפות מהרשות לניתוח מאוזן יותר של הראיונות שיעשה בסיום הריאיון, בזמן אמת.

בנוסף, במקרה זה נערכו למערערים שבעה ראיונות, ולמרות זאת כל ראיון מנותח בנפרד, כאשר אם קוראים את כל שבעת הראיונות לא רק שמתרשמים מכנות הקשר, אלא רואים כיצד הקשר מעמיק ומתפתח. בנוסף, כפי שציינתי, בחלק מהמקרים מובהרות כך "סתירות" לכאורה, כאשר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

ברור כי כל אחד מהמערערים מתייחס לנקודה שונה בזמן, או שמדובר בטעות (כמו למשל לעניין קו האוטובוס בו נסעו ללשכת הרשות).

חובה שנייה שהפרה הרשות, מרכזית אף יותר, היא חובת ההגיונות. לכך אפנה עתה.

חובת ההגיונות

הבסיס הרעיוני לחובת ההגיונות

60. הגיונות מנהלית נדרשת מכל רשות מנהלית, בוודאי מרשויות המדינה עצמה, כלפי כל אדם ובכל תחומי פעילותה. הרשות המנהלית מצויה בעמדה של כוח ואחריות ביחס לאלו הכפופים להחלטותיה ונזקקים להן. החלטות הרשות משפיעות על הגישה למשאבים, על השימוש בהם ועל ההנאה המופקת מהם, זאת לצד שיקול הדעת הרחב המוקנה לרשות בתחום תפקידה. עמדת הכוח של הרשות ביחס לפרט היא מקיפה וכמעט טוטלית בתחומים מסוימים (ראו לעניין זה: דפנה ברק ארז, "נאמנות, אמון והגיונות במשפט המינהלי", בתוך: **חובות אמון בדין הישראלי**, 171 (רות פלאטו-שנער ויהושע (שוקי) שגב, עורכים, 2016, להלן: **ברק ארז, נאמנות אמון והגיונות**). עוד ראו: איל פלג, "ההליך המינהלי בצילו של שיקול-דעת", **עיוני משפט** מב, 129, 136 (2019), להלן: **פלג, ההליך המינהלי**).

מטרת ההגיונות המנהלית היא למנוע שרירות, להגן על זכויות אדם, לטפח יחסי אמון בין המינהל הציבורי לבין האזרח, ובסופו של דבר לשפר את ההליך המנהלי ולקדם את המינהל הציבורי (ראו: יצחק זמיר, **הסמכות המינהלית**, כרך ב – **ההליך המנהלי**, שער ששי, ההליך המנהלי, פרק 30, הגיונות ויעילות, עמ' 998 (2011), להלן: **זמיר, ההליך המנהלי**).

בית המשפט התייחס לחובת ההגיונות המנהלית ולבסיס הרעיוני לה. בבג"ץ 685/78 **עומרי מחמוד נ' שר החינוך והתרבות**, פ"ד לג (1) 767, 777 (1979), נקבע כי: "**עקרונות ההגיונות המחייבים את המינהל הם אחד המכשירים העיקריים שפותחו על ידי בית משפט זה לשמירה על זכויות האזרח**". עוד נקבע, בבג"ץ 164/97 **קונטרס בע"מ נ' משרד האוצר, אגף המכס והמע"מ**, פ"ד נב(1) 289, 347 (1998, להלן: **עניין קונטרס**), כי: "**חובת ההגיונות הכללית באה להבטיח כי השלטון לא יגשים 'אינטרס עצמי משלו', אלא יגשים את אינטרס הכלל. חובת ההגיונות לא באה לקבוע 'כללי משחק' בין 'יריבים'. היא באה לקבוע כללי התנהגות של 'ידידים'. וכן, כי 'חובת ההגיונות נועדה לשמש – בצדם של אמצעים אחרים – בלם לכוח ורסן לעוצמה' (עניין קונטרס, שם בעמ' 368).**

כפי שכתב כב' השופט, לימים המשנה לנשיאה, אליקים רובינשטיין בע"א 3036/09 **סנוול כנען בע"מ נ' עיריית כרמל** (פורסם בנבו, 21.12.2014), בעמ' 16:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1 "חובת ההגיונות המוטלת על רשות ציבורית – חובה מוגברת – היא מן המפורסמות
2 ובית משפט זה חזר עליה פעמים רבות, והמפורסמות אינן צריכות ראיה. רשות
3 ציבורית, ממשלתית, עירונית או אחרת, ראוי לה לעשות כל מאמץ לעמוד
4 בהתחייבויותיה, ולעתים מה שאין צריך לאמרו מוטב שגם ייאמר ובקול צלול."
5

6 חובתה של הרשות לנהוג בהגיונות ביחסיה עם האזרח נגזרת ממעמדה כנאמן הציבור, ובאופן
7 מסורתי, גם מחולשתו של היחיד אל מול השלטון ובשל החשש כי חולשה זו תביא לפגיעה
8 בחירויותיו (ראו דפנה ברק-ארז, **משפט מינהלי** כרך א' 276 (2010) (להלן: **ברק-ארז, משפט**
9 **מינהלי א')**). לדברי פלג, **ההליך המנהלי** (שם בעמ' 136):

10 "מעמדה של הרשות כנאמן הציבור כרוך בחובות. הנאמן חייב לפעול לטובת
11 הנהנה, ובמשפט המנהלי הנהנה הוא הציבור. מעקרון הנאמנות נלמדה חובת
12 הגיונות כללית, שפותחה באופן מובהק כדי להגן על הפרט מפני כוחה הרב של
13 הרשות המטפלת בו, כלומר, כדי למנוע שרירות, עוול ופגיעה בזכויותיו."
14

15 בבג"ץ 840/79 מרכז הקבלנים והבונים בישראל, ואח' נ' ממשלת ישראל, פ"ד לד(3) 729 (1980),
16 התייחס השופט (כתוארו אז) אהרון ברק למעמדה של המדינה כנאמן הציבור, ממנו נגזרת חובת
17 ההגיונות (בפס' 7 לפסק דינו):

18 "מעמד מיוחד זה הוא המטיל על המדינה את החובה לפעול בסבירות, ביושר,
19 בטוהר לב ובתום לב, אסור לה למדינה להפלות, לפעול מתוך שרירות או חוסר תום
20 לב או להימצא במצב של ניגוד ענינים. עליה לקיים את כללי הצדק הטבעי. קיצורו
21 של דבר, עליה לפעול בהגיונות. חובות אלו מוטלות על הרשות השלטונית שעה
22 שהיא מפעילה סמכות סטטוטורית, וניתן לראות בהן עקרונות המגבילים – על-פי
23 כוונתה המשווערת של החקיקה – את הסמכות עצמה."
24
25

26 **בעניין קונטרס**, התייחס כב' השופט יצחק זמיר לכך שהחובה לנהוג בהגיונות חלה כלפי הציבור,
27 וכלפי כל אדם (ראו בעמ' 319 לפסק הדין):

28 "אבן פינה היא בדיני המינהל הציבורי שהרשות המינהלית, בהיותה נאמן של
29 הציבור, חייבת לנהוג בהגיונות... חובת ההגיונות חלה על הרשות, בראש ובראשונה,
30 כלפי הציבור. זוהי חובה של נאמן כלפי הנהנה. אך בפועל, כיוון שהציבור מורכב
31 מבני-אדם, החובה אינה חלה רק כלפי הציבור, כגוף ערטילאי, אלא היא חלה גם
32 כלפי כל אדם."
33

תוכנה של חובת ההגיונות

34
35 61. תוכנה של חובת ההגיונות משתנה ממקרה למקרה ובהתאם לנסיבות. עקרון ההגיונות הוא רחב
36 וחשוב, אך עם זאת עמום. כפי שמציין זמיר, **ההליך המנהלי**, בעמ' 998:

37 "כל עובד ציבור יודע שהוא חייב לפעול במסגרת הדין ועל-פי הדין, אך לא כל עובד
38 ציבור יודע שהוא חייב להפעיל את סמכותו גם באופן הוגן, ומכל מקום, לעיתים
39 קרובות אין זה ברור לעובד הציבור מה נדרש ממנו על פי עיקרון זה."
40

41 בפסק הדין **בעניין קונטרס**, מתייחס כב' השופט זמיר לתוכן חובת ההגיונות, המשתנה ממקרה
42 למקרה (ראו בעמ' 321):

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1 "מה כוללת חובת ההגיונות? אין לכך תשובה ממצה אפילו לגבי חובת הרשות כלפי
2 האזרח, אף שחובה זאת הוכרה על-ידי בית משפט זה מזמן. גם אין זה רצוי
3 שתינתן תשובה ממצה. חובת ההגיונות היא, על-פי טיבה, מושג עמום שניתן וראוי
4 למלא אותו תוכן מעת לעת לפי הצרכים המשתנים. אין זה רצוי לתחום אותו
5 בהגדרה נוקשה. צריך להשאיר בה קצוות פתוחים כדי שניתן יהיה להוסיף ולגזור
6 ממנה כללים חדשים ככל שיידרש."

7
8 פרופ' זמיר, מנסה להגדיר את תוכנה של חובת ההגיונות, דברים היפים למקרה שלפניי (זמיר,
9 ההליך המנהלי, שם, בעמ' 999):

10 "ההגיונות מנהלית היא יחס הנובע מתפיסה ראויה של התפקיד הציבורי. מהי
11 תפיסה זאת? עובד הציבור צריך להיות מודע לכך, שבהיותו נאמן הציבור, הוא
12 חייב, במילוי תפקידו, לשרת את הציבור; שהציבור מורכב מבני אדם ולכן עובד
13 הציבור חייב לשרת את האדם; שלכל אדם מוקנית, מטבע ברייתו, וגם על פי החוק,
14 זכות לכבוד; ומכאן שעובד הציבור חייב, במילוי התפקיד הציבורי בכבוד האדם....
15 אין צורה אחת להגיונות אלא פנים רבות המשתנות לפי נסיבות המקרה, אולם
16 אפשר לומר שקיים מתחם של ההגיונות... ועובד ציבור אמור להפעיל את סמכותו
17 בתוך מתחם זה."

18
19 ומוסיף, באשר לחובת ההגיונות (שם בעמ' 999):

20 "ההגיונות באה לידי ביטוי בעיקר בתחום ההליך (כלומר הפרוצדורה) המנהלי.
21 בתחום זה היא דורשת מן הרשות המנהלית להתנהל בדרך לקבלת ההחלטה באופן
22 שמכבד את האדם....אולם ההגיונות יכולה לבוא לידי ביטוי גם בתחום שיקול
23 הדעת.... במובן זה קשה להגדיר את ההגיונות, אך קל להבחין בה. היא כרוכה
24 במושג של יושר ונוגדת את המושג של עוול, היא דורשת התחשבות וכבוד ודוחה
25 התנשאות וזלזול...."

26
27 עקרון ההגיונות הווה יסוד והשראה ליצירת כללי משפט, אם בחקיקה אם בפסיקה. מחובת
28 ההגיונות נגזרו כללים רבים, הן במישור הדיוני (זכות הטיעון, חובת התשתית העובדתית, החובה
29 לתת לפרט לעיין במסמכים הנוגעים לו), הן בכללים להפעלת שיקול הדעת (אי שקילת שיקולים
30 זרים, סבירות ועוד).

31
32 כך, למשל הכלל הקבוע בחוק הפרשנות המחייב את הרשויות להפעיל את סמכותה במהירות
33 הראויה (ס' 11 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981), כמו גם תורת ההשתק המינהלי. לעניין זה נקבע
34 בבג"ץ 6781/96 ח"כ אהוד אולמרט נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נ (4), 793,809 (שנה):

35 "לא יכול להיות ספק, כי עקרונות מינהל תקין אינם סובלים מצב שבו מדברת
36 הרשות בשתי לשונות. רשות מינהלית אינה זיקית המשנה עורה לפי נוחיותה.
37 חובת ההגיונות המוגברת המוטלת על הרשות, אינה מתיישבת עם סתירה בלתי
38 מוסברת."

39
40 בנוסף, בנסיבות מסוימות תכלול חובת ההגיונות את הציפייה כי הרשות תעמוד בהתחייבויותיה,
41 על צורותיהן השונות. בע"א 3541/98 די וורולי סיאני הנדסה (1990) בע"מ נ' מינהל מקרקעי
42 ישראל, פ"ד נו (4) 145, 153 (2002), נקבע: "מחובתן הכללית של רשויות הציבור לנהוג בהגיונות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1 כלפי האזרח, נגזרת גם חובתן העקרונית לקיים את התחייבויותיהן... (עוד ראו: דפנה ברק-
2 ארז, "הגנת ההסתמכות במשפט המינהלי" משפטים כז 17, 48-50 (1996).

3
4 62. חובות ספציפיות אלה, עליהן עמדתי, ממלאות את חובת ההגינות בתוכן קונקרטי, ובכך
5 יוצקות תוכן בחובה. אולם, החובות הספציפיות הללו אינן ממצות את חובת ההגינות הכללית,
6 וגם לאחריהן נותר מתחם שיורי שבו על הרשות לפעול ב"הגינות. כפי שמציין פלג, ההליך
7 המנהלי, בעמ' 137: "מתחם זה הוא מתחם מובהק של שיקול-דעת מנהלי, שבו מוטלת על
8 הרשות חובה לשאול את עצמה אם במקרה הנוכחי שבו היא מטפלת ההגינות מחייבת אותה
9 להתנהל באופן מסוים".

10
11 לטעמי, חובת ההגינות כוללת גם מידה של חמלה, של ראיית אינטרס הפרט ומתן משקל הולם
12 לו במובן של מניעת בירוקרטיה מיותרת והכבדה מיותרת על תהליכים מורכבים ממילא. זאת
13 ועוד, עקרון ההגינות המבוסס על נאמנות הרשות כלפי הציבור אמור לשמש גורם המסייע
14 לפיתוח מנגנונים שצמצמו את הממד הבירוקרטי בפעולת הרשויות (ראו: דפנה ברק ארז,
15 נאמנות אמון והגינות, בעמ' 181).

הפרת חובת ההגינות במקרה שלפניי

16
17
18 63. הרושם העולה מהתנהלות הרשות הוא כי גם אם לא נשקלו שיקולים זרים, וגם אם לא פעלה
19 הרשות בחוסר תום לב (קביעות אליהן לא מצאתי להידרש במסגרת הכרעה זו על אף שנטענו ע"י
20 המערערים), הרי שרשות האוכלוסין וההגירה, בהתנהלותה מול המערערים, הפרה את חובת
21 ההגינות המוטלת עליה. "טרטור" המערערים שוב ושוב, ובקשות למחיקת הליכים ועריכת ראיון
22 חדש שוב ושוב, כדי להימנע מהכרעה בערכות מינהליות ושיפוטיות, עולים בבירור כדי הפרת
23 חובת ההגינות, כך גם הסחבת שנקטה בעניינם, וההחלטות שלא נתקבלו, אלא לאחר פניות
24 חוזרות ונשנות לבית הדין.

25
26 המערערים שיתפו פעולה עם הרשות, התייצבו לכל ריאיון, המציאו מסמכים, ובכל פעם עברו את
27 כל ההליכים לרבות ראיונות פולשניים וחטטניים, עררים פנימיים לרשות, שלושה עררים לבית
28 הדין ושני ערעורים לבית המשפט, כשהרשות, או מי מטעמה, החליטו בתחילת הדרך כי כיוון
29 שהמערערים אינם ישנים יחדיו, והמערער הינו נכה, אין מדובר בקשר זוגי אלא ביחסי מטופל
30 ומטפלת. זאת, תוך סטראוטיפיזציה הן של האישה הזרה, שעבדה בעבר, לפני כחמש עשרה שנים,
31 כמטפלת סיעודית, הן של הנכה, שאף שאינו סיעודי, רואים בו כמי שהינו חלש, זקוק לסיעוד וניתן
32 לניצול.

33
34 הרשות, משראתה שהמערערים אינם מתאימים ל"מודל" הנישואין, ה"ראוי" בעיני הרשות,
35 עשתה הכל, כדי שהמערערת לא תזכה לקבל מעמד. הרשות מצאה סתירות במקום שלא היו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

קיימות, ושאלה שאלות שכל מטרתן להכשיל את המערערים. אם ניקח רק לדוגמא את השאלה ב-
2019, בה שואלים את המערערים באיזה שעה של היום הייתה טיסתם לחתונה בקפריסין שנערכה
תשע שנים קודם לכן (על אף שהשיבו את אותה תשובה).

בניגוד לדברי הרשות. במקרה שלפניי, כנות הקשר עולה מכל שבעת הראיונות שעברו המערערים,
כשהם נשאלים שוב ושוב את אותן שאלות. הרשות דחתה ודחתה מתן החלטות בעניינם, ובכל
פעם שפנו לערכאות (בית הדין או בית המשפט), חששה הרשות, ובצדק, כי פעולותיה לא יעמדו
במבחן הביקורת, והודיעה כי ברצונה לקיים ראיון נוסף ולקבל החלטה חדשה, ואז ביקשה את
מחיקת ההליך. כך גם במקרה שלפניי. אך לא עוד. זוהי הפרה בוטה של חובת ההגינות.

הסעד

התערבות בהחלטות הרשות ובהחלטות בין הדין לעררים

64. במקרה שלפניי מדובר בערעור על החלטת בית הדין לעררים לאפשר לרשות לקבל החלטה
חדשה בעניינם של המערערים, על סמך הראיון האחרון שנערך להם, ולא לדון בהתנהלות הרשות
בעניינם, ולהכריע בשאלה האם זכאית המערערת לקבל אשרת א/5 כחלק מההליך המדורג.

הרשות טענה, כי כיון שמדובר בבית דין מקצועי, הדין בעררים על רשות מקצועית, אין להתערב
בשיקול דעת בית הדין, אלא במקרים חריגים, ובטענות "ערעוריות" מטבען.

כאמור, חוק הכניסה לישראל מתנה כניסה ושהייה בישראל, למי שאינם אזרחי ישראל או בעלי
אשרה או תעודת עולה, בקיומה של אשרה מטעם שר הפנים (עמ"מ 7422/07 **לודמילה**
אלכסנדרובה נ' משרד הפנים - מנהל האוכלוסין, פסקה 7 לפסק דינה של כב' השופטת (כתוארה
דאז), לימים הנשיאה אסתר חיות, פורסם בנבו, 2008). בבואו לשקול את מתן האזרחות או
תושבות הקבע יש לשר הפנים (ומכוחו לרשות), שיקול דעת רחב, אם כי לא מוחלט, בהיותו נתון
לביקורתו של בית המשפט במסגרת עילות הביקורת המנהליות המוכרות. החלטה כזו, ככל
החלטה מנהלית, צריכה להימצא במתחם הסבירות (עמ"מ 812/13 **ג'ינאלין באוטיסטה נ' שר**
הפנים, פסקה 8 לפסק דינו של כב' השופט עוזי פוגלמן, פורסם בנבו, 2014; עמ"מ 5417/13
אנגידה דג'יטנו נ' שר הפנים, פסקה 22 לפסק דינו של כב' השופט נעם סולברג, פורסם בנבו,
2014; להלן: **עניין דג'יטנו**). על שר הפנים להביא, במסגרת שיקוליו, את רצון המחוקק, כפי שבא
לידי ביטוי בסעיף 7 לחוק האזרחות, להקל עם בני-זוג של אזרחים ישראלים שעה שמבקשים הם
לזכות באזרחות ישראל (**עניין סטמקה**, פסקה 80 לפסק דינו של כב' השופט (כתארו אז), לימים
המשנה לנשיא מישאל חשין).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1 אכן, ככלל, בית המשפט לא יתערב בשיקול דעת הרשות, אלא בנסיבות יוצאות דופן. עיקר
2 ביקורתו של בית המשפט תהא בבחינת סבירות המעשה המנהלי, קרי - האם נפלו פגמים
3 משמעותיים בהפעלת שיקול הדעת או בתקינות ההליך: האם הרשות פעלה בהגינות, בתום לב,
4 ביושר, בשוויון, ללא שרירות והאם השיקולים שנשקלו היו ענייניים ורלוונטיים בלבד (עניין
5 גורובץ, שם; עניין דג'יטנו, שם; עע"מ 471/12 מדינת ישראל נ' אנג'י בוטנג, פסקה 5 לפסק דינו
6 של כב' השופט ניל הנדל, פורסם בנבו, 2012; עע"מ 1086/09 רבי אליעזר קרוז נ' שר הפנים,
7 פסקה 8 לפסק הדין, פורסם בנבו, 2009).

8
9 הוא הדין לעניין התערבות בית המשפט שלערעור בהחלטת בית הדין לעררים. בית הדין לעררים
10 מתאפיין במקצועיות ובמומחיות בתחומי עיסוקו; לאור זאת, ולנוכח המתחם הרחב של שיקול
11 דעת הרשות המנהלית ולנוכח מומחיותם ומקצועיותם הספציפית של בתי-הדין לעררים לא יתערב
12 בית המשפט לעניינים מנהליים בהחלטות בתי הדין, למעט במקרים חריגים שבהם נפלו פגמים
13 בתהליך קבלת ההחלטה או בסבירותה. במיוחד כך, כאשר מדובר בהחלטות הנסמכות על קביעות
14 שבעובדה ובמקרים שבהם עברה החלטת הרשות את הביקורת של בית הדין לעררים (בר"מ
15 BRHANE KESTA 5893/15 נ' משרד הפנים - רשות האוכלוסין וההגירה, פסקה 8 לפסק
16 דינה של כב' השופטת דפנה ברק-ארז, פורסם בנבו, 2015; בר"מ 5778/15 פלונית נ' משרד הפנים
17 - רשות האוכלוסין וההגירה, פסקה 13 לפסק דינה של כב' השופטת דפנה ברק-ארז, פורסם בנבו,
18 2015).

19
20 פסק דינו של בית הדין לעררים

21 65. אולם, במקרה שלפניי, יש הכרח להתערב בהחלטת בית הדין, שכן בית הדין כלל לא דן לגופו
22 של עניין בבקשת המערערים, ולא בחן את התנהלות הרשות. בית הדין קיבל שוב ושוב את
23 בקשות הרשות לקבל החלטה חדשה בעניינם של המערערים, ובכל פעם הורה על מחיקת הערר (כך
24 שלוש פעמים). אמנם, בערעור הראשון החזיר גם בית המשפט את הדיון לרשות, אך בסופו של
25 יום, לאחר תשע שנים, היה מקום לעצור, ולבחון את העניין לעומק ולגופו.

26
27 טענת הרשות בהליך לפניי שוב לאי מיצוי הליכים, מוטב היה לה לולא נטענה. לאחר עשר שנים,
28 בהם בכל פעם בהם המערערים פונים לערכאות בעקבות החלטת הרשות, הרשות מבקשת לקיים
29 ראיון נוסף, כדי לקבל בסופו את אותה החלטה, ללא בחינה ובדיקה של העובדות, היא אינה יכולה
30 לטעון לאי מיצוי הליכים. ההליכים ברשות מוצו עד תומם ואף מעבר לכך.

31
32 אם לא נאמר כך, הרי הרשות יכולה "לסחוב" הליכים שנים על גבי שנים, רק בכך, שבכל פעם
33 שיוגש ערר או ערעור, תמהר הרשות לקבל החלטה חדשה ולהימנע מביקורת שיפוטית.
34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1 אדגיש, אין בכוונתי לומר שאל לה לרשות לשקול מחדש עניינים המובאים לפניה, בעיקר אם הם
2 מלווים בהמלצת בית הדין או בית המשפט, ההפך הוא הנכון. זה טיבה וטבעה של הרשות
3 המנהלית. עם זאת, כאשר, כמו במקרה שלפניי, פעם אחר פעם בכל פעם שהעניין מגיע
4 לערכאות, מבקשת הרשות לקיים ריאיון נוסף, ומקבלת את אותה החלטה, מבלי להתבסס על
5 הראיונות החדשים, יש לעצור ולבחון האם החלטות הרשות לעניין זה עומדות במבחני המשפט
6 המנהלי.

7

8 על כן יש מקום לבטל את פסק דינו של בית הדין לעררים.

9

10 החלטת הרשות

11 66. כיון שבית הדין לא דן בהתנהלות הרשות לגופה, וכיון שסברתי כי אין מקום להחזיר את
12 העניין לרשות, לאור חלוף הזמן, והתנהלותה כפי שפורטה לעיל, טענו הצדדים גם לגופם של
13 דברים.

14

15 בהליך לפניי, לאחר שהרשות הסכימה ליתן למערערת אשרת א/5, כך שהמערערים יחלו את
16 ההליך המדורג, ולאחר שהמערערים טענו כי יש לראות במערערים כמי שסיימו הליך זה, כטיעון
17 או הסדר חילופי, ביקשה הרשות להמתין זמן נוסף של שנה וחצי, שאז תוכל המערערת לבקש
18 קיצור ההליך המדורג והרשות תשקול זאת בחיוב. המערערים טענו, ובדין, כי לאחר 10 שנים יש
19 לראות בהם כמי שסיימו את ההליך המדורג. אני סבורה כי הדין עם המערערים.

20

21 67. בית-המשפט העליון נדרש בעבר לסוגיית נפקותם של פגמים או מחדלים שנפלו בהחלטת
22 הרשות המינהלית, אשר מנעו מבני-משפחה מלממש את זכויותיהם בעבר לקבלת מעמד בישראל
23 (ההלכה האמורה נפסקה ביחס לתושבי האזור). כך, בבג"ץ 5315/02 **אלהם חתו נ' שר הפנים**
24 (פורסם בנבו, 2002), נקבע, כי בנסיבות מיוחדות, אם התברר שבקשה לאיחוד משפחות אושרה
25 כדין, וכי ראויה הייתה להיות מאושרת במועד מוקדם משאושרה, וכי רק מחמת רשלנות או טעות
26 לא ניתן האישור במועד מוקדם יותר – יובא הדבר בחשבון לצורך שקילת קיצור תקופת ההליך
27 המדורג, ובלשונו של בית המשפט שם:

28 "אשר לפן העקרוני, אין אנו מוצאים כי מדיניות המשיב לוקה באי סבירות
29 המצדיקה התערבותנו. הזמן החולף מאז הגשת בקשה ועד לאישורה, דרוש כדי
30 לקבל את המסמכים הנחוצים ולצבור את המידע המלא הדרוש כדי להחליט אם
31 ליתן את האישור אם לאו. לאחר תקופת הבירור, משניתן האישור, מתחילה תקופת
32 ההתאזרחות "לרוץ". הן על פי נוהל ההתאזרחות והן על פי הצהרתה של באת-כוח
33 המשיב בפנינו, הרי שבנסיבות מיוחדות ובהתחשב בטעמים מיוחדים ניתן לקצר את
34 התקופה שנקבעה. באת-כוח המשיב הצהירה בפנינו, כי במידה ויתברר שהבקשה
35 אושרה כדין וראויה היתה להתאשר קודם משנתאשרה וכי רק מחמת רשלנות או
36 טעות לא ניתן האישור, ייחשב הדבר כנסיבות מיוחדות וכטעמים מיוחדים ויובא
37 הדבר בחשבון לצורך שקילת קיצור התקופה".

38 (הדגשה שלי – מ' א' ג')

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

1
2 כלומר, ניתן להתחשב במעבר הזמן בין הגשת הבקשה לבין מועד אישורה, אם מתברר שחל עיכוב
3 אשר נבע מהתנהלות רשלנית של רשות האוכלוסין וההגירה (ראו גם ע"מ 8849/03 **אנעאם שיבאן**
4 **עבד דופש נ' מנהל מינהל האוכלוסין במזרח ירושלים**, פורסם בנבו, 2008; ע"מ 6407/11 **מי**
5 **דג'אני נ' משרד הפנים רשות האוכלוסין**, פסקאות 8-10 לפסק דינו של כב' השופט עוזי פוגלמן,
6 פורסם בנבו, 2013); בג"ץ 813/14 **פלוניס נ' שר הפנים**, פסקה 5 לפסק דינה של כב' הנשיאה
7 מרים נאור, פורסם בנבו, 2017); ע"מ 9167/11 **תתהירה חסן נ' משרד הפנים רשות האוכלוסין**
8 **ההגירה ומעברי הגבול**, פסקה 4 לפסק דינו של כב' השופט חנן מלצר, פורסם בנבו, 2014, להלן:
9 עניין **מעתיק**). הלכה זו, אשר כאמור נפסקה ביחס לתושבי האזור, הוחלה אף ביחס להליך
10 המדורג שמכוח נוהל 5.2.009 בעת"מ (מנהלי י-ם) 139/07 **משה כהן נ' שר הפנים** (פורסם בנבו,
11 25.07.2007).

12
13 יש להדגיש כי במקרה שלפניי לא רק רשלנות הייתה אלא חוסר הגינות של ממש. כן יש לחזור
14 ולהדגיש כי מדובר בנכה צה"ל, אשר זכאי ליחס מועדף, מהמדינה למענה נתן את גופו ובריאותו.

15
16 מתן מעמד קבע למערער
17 68. לאור התנהלות הרשות, ובעיקר הפרת חובת ההגינות, אין מקום להחזיר שוב את עניינם של
18 המערערים לדיון ברשות. אין מקום כי בני הזוג, לאחר שהם מצויים בתהליך קרוב לעשר שנים,
19 ונשואים משנת 2011, יתחילו כעת, לאחר כל התלאות שעברו, בהליך של כמה שנים נוספות. יש
20 לאפשר להם לחזור לפרטיות חייהם, מבלי להידרש שוב ושוב לפניות לרשות. נראה כי הפניה
21 החוזרת לרשות ולערכאות במהלך עשר שנים, שלושה עררים לבית הדין לעררים ושני ערעורים
22 לבית המשפט המחוזי, במהלכו הופיעו המערערים יחדיו לדיון, מעידים גם הם על כנות הקשר.
23 ועל כן יש מקום לסיום ההליך המדורג בעניינם.

24
25 על כן, ולאור כל האמור לעיל, יש ליתן למערערת את המעמד לו היא זכאית בסיום ההליך המדורג
26 (על פי הנוהל רשאית המערערת לבחור בין אזרחות לרישיון לשיבת קבע), ולראות במערערים כמי
27 שסיימו את ההליך המדורג, על פי הנוהל של בני זוג נשואים. על פי הנוהל, בשלב זה יש לאפשר
28 למערערת להבהיר האם היא מעוניינת באזרחות ישראלית או רישיון לשיבת קבע, כקבוע בנוהל.
29 על כן הרשות תאפשר למערערת להגיש בקשה מתאימה לפי סעיף 2.ו לנוהל. לאור הקביעות
30 בפסק דין זה מתייתרת הדרישה בסעיף 6.ו לנוהל, לערוך בדיקה עדכנית לכנות הקשר (הנדרשת
31 כאשר חולף זמן בין הראיון האחרון לסיום ההליך, מה שאין המצב במקרה שלפניי). אשר
32 לדרישות סעיף 13.ו - המערערים יחתמו על התצהירים הנדרשים ובדיקה פלילית וביטחונית
33 עדכנית תיערך באופן מיידי (כיוון שאין כל אינדיקציה במסמכים בידי הרשות כי יש בעייתיות
34 כאמור), **כך שיינתן מעמד למערערת באופן מיידי**.

35

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

69. בערעור העלתה ב"כ המערערים גם את השאלה לאיזו תקופה ניתן להאריך אשרת ב/1 בהליך המדורג, שאלה בה לא אדון במסגרת ערעור זה. ראשית, כיון שקבעתי בעניין אייזנברג כי התקופה המרבית של אשרת הביקור מסוג ב/1 במקרה של הליך מדורג הנה 27 חודשים. הרשות ערערה על מפסק הדין, והערעור תלוי ועומד בבית המשפט העליון. שנית, ובעיקר, כיון שבמקרה שלפניי, זכותה של המערערת לקבלת אשרה, וסיום ההליך המדורג, נובעת מהפרת חובת ההגיונות של הרשות, ולא רק מעצם חלוף הזמן.

סוף דבר

70. לאור האמור הערעור מתקבל, פסק דינו של בית הדין לעררים מבוטל. הרשות תעניק למערערת מעמד קבע בישראל – אזרחות או רישיון לישיבת קבע לבחירתה - באופן מיידי.

אשר להוצאות, באת כוח המערער ציינה כי בגין כל ההליכים המרובים שנסקרו לעיל, שילמו לה המערערים סכום של 81,547 ₪, לצד זאת נדרשו להוצאות בפתיחת בקשה, ותשלום אגרה בכל פעם מחדש, וכן אגרה לבית המשפט בשני ערעורים. לאור האמור, תשלם הרשות למערערים הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסכום כולל של 100,000 שקלים, ותשיב להם באופן מיידי את הערבות המופקדת אצלה. כן יושב למערערים הערבון שהפקידו בהליך זה.

לאחר סיום

בחלוף עשר שנים, ובעיקר לאור התנהלות הרשות, תוך הפרת חובת ההגיונות בכלל, וכלפי נכה צה"ל בפרט, הגיעה העת, להסדיר את מעמדה של המערערת, ולתת למערערים לחיות חיי זוגיות בישראל, כפי שחיו בעשר השנים האחרונות מאז שנישאו, כשמעמדה של המערערת מוסדר כדין.

בניגוד למילות שירו של יהונתן גפן : "בתוך ים סוער, רק שנינו נישאר, כי לאהבה אין מדינה", הגיעה העת כי מדינת ישראל תהיה מדינת אהבתם של מרינה ודוד.

ראוי וסמלי הוא כי ביום הזכרון יזכה המערער כי מדינת ישראל תיזכר בו ובקרבו שהקריב למענה, ויום העצמאות של מדינת ישראל, יהיה היום בו תזכה מרינה להסדרת מעמדה בישראל.

ניתן והודע לצדדים היום, א' אייר תשפ"א, 13 אפריל 2021.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עמ"נ 9613-08-20 דוד שילנסקי ומרינה דוידיוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה

מיכל אגמון-גונן, שופטת

- 1
- 2
- 3